

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERTATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cu 30 Iunie st. v. 1893 se sfîrșesc abonamentele de jumătate de an. Domnii abonenți sînt rugați a grăbi cu plăcuțele lor pentru re-

ședință prin mandate
Adunarea numai cu începerea
a începutului începerea semestrului
a începutului acestora după st. v.

Abonamentul anual 2 fl.

„ semestral (1/2 an) 1 „

pe alt timp mai scurt nu se poate prenumera foaia, precum nu putem primi abonamente cu alte date afară de cele arătate mai sus.

Este în interesul domnilor abonenți ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil.

Domnii abonenți vechi sînt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășiiile în care li-s'a trimis foaia până acum.

La conferență!

Oprirea conferenței naționale a fost și este o nedreptate strigătoare la cer. Însăși foile ungurești scriu cu multă hotărîre, că nimeni nu a avut dreptul să oprească adunarea, ci s'ar pute numai atîta, ca adunarea să fie împrăștiată, dacă în sinul ei vorbitorii fie prin cuvinte,

fie prin fapte, ar săvîrși lucruri neieritate de lege.

Lasă că și aceasta este un lucru destul de supărăcios, pentru-că dacă este vorba ca un slujbaș ungur să judece asupra vorbitorilor unei conferențe naționale române, apoi lui contra legii 'i-s'ar pute părea însuși faptul, că se vorbește — românește.

Dar', în sfîrșit, așa stă scris în lege, și noi, ca buni cetățeni, cinstim legea. Despre aceasta am dat de atâtea-ori și atâtea dovezi.

Nu putem însă ca să rămănem liniștiți, când legea înspre reul nostru se calcă, ceea-ce s'a întemplat și prin faptul opririi conferenței noastre naționale.

Dreptatea trebuie însă ca să învingă, mai ales când este atât de sfîntă ca a noastră și când are luptători atât de neînficoșați, ca bărbații din comitetul național român.

Dăm mai la vale hîrțile care arată ce au făcut conducătorii nostri pentru-ca dreptatea să învingă: să ni-se încuviințeze finerea conferenței.

Vestim în același timp pe iubiții nostri cetitori că **conferența națională se va ține Duminică la 11/23 Iulie și îndemnăm pe toți membrii partidului nostru național să vină în număr cât se poate de mare la adunare, pentru-ca împreună, cu dragoste frățească, să chibzuească ce este de făcut în fața nelegiurilor stăpînirii ungurești.**

Numai astfel, punînd umăr la umăr, treburile naționale vor fi duse înainte, numai astfel vom scăpa de năcazurile și relele, ce de atîta vreme ne amărăsc viața.

Pe toată linia deci cuvîntul să fie:

La conferență!

Oprirea conferenței naționale.

Cu data de 4 Iulie n. a. c. dl. Dr. Rațiu a primit dela primarul Sibiului al doilea decret în afacerea conferenței naționale, oprită prin decretul seu publicat în numărul nostru dela 5 Iulie n. a. c. Acest nou decret, tot atît de puțin întemeiat pe lege ca și celalalt, este de următorul cuprins:

Onorabilului comitet executiv al partidului național-român, la mîna preșidentului seu dlui Dr. Ioan Rațiu

în

Sibiu.

Ca adaus la încunoștiințarea mea dela 2 Iulie 1893 nr. 49—1893, pres. mag. am onorul a Vă comunica, că în conformitate cu încunoștiințarea dlui comite-suprem al comitatului Sibiin, nrul 24—1893 dela 4 Iulie, finerea adunării extraordinare a alegătorilor români, convocată la Sibiu pentru 9 Iulie 1893 se încuviințează acum, fiind însă a se observa următoarele:

FOIȚA.

Dări de seamă.

XV.

Cunoscînd dragostea cea mare a oamenilor nostri din popor pentru cetitul de poesii populare, îi îndreptăm de unde să-și adape și această sete sufletească. Avem până acum deja multe colecții de poesii populare. Așa găsim la »Saraga« cele ale lui Canian de o frumseță și curățenie strălucită; dar' cele mai însemnate între toate culegerile sînt două, anume: „*Poesiile populare ale Românilor*“ adunate și întocmite de Vasile Alexandri. Volum mare, cuprinzînd 50 de cîntece bătrânești (balade și legende); 80 de doine și 50 de hore. Despre volumul acesta însemnăm, că cuprinde cele mai de frunte cîntece mari (balade și legende) cele are Românul, și de o netăgăduită frumseță. Cine nu cunoaște »Miorița« și »Movila lui Burcel« de prin cărțile de cetire? Sînt frumoase; și

ca ele sînt și celelalte 40. Lăsăm să urmeze una scurtă:

Stejarul și cornul.

— Frate, frate de stejar,
Lasă-mă să-mi taiu un par
Să-mi fac osie la car.
— Frățioare Românaș
Voios parul da-ți-l-aș
Dac'ai face tu din el
Buzdugan de voinicel,
Ghioagă mare nestrugită
Cu piroană tîntuită
Și cu dînsa de-ai lupta
Să aperi moșia ta.
— Cornule, ce nu te 'ndoi
De-o creangă să te despoi
Să-mi fac prăjină de boi.
— Frățioare Românaș
Creanga lungă da-ți-o-aș
Ca să faci arc de răsboi
S'alungi Leșii dela noi.
Lasă boii, frățioare,
Și te dă la vînătoare,

Că nu-i timp de plugărie
Ci e timp de vitejie!
— Codri, codri, mă jur eu
Să ucid cu brațul meu
De tot cornul un dușman,
De stejar un căpitan.

Despre „doina“ și „hore“ însemnăm că sînt și ele frumoase, pagubă numai că au fost prea „întocmite“ de Alexandri. Cetitorul de prins curățenia cu versului popular cum îl afli la Canian bună-oară, de loc vede ce e al poporului și ce a lui Alexandri în această culegere. Cartea, deși cam scumpă, e vrednică a fi cumpărată. E păcat să lipsească din bibliotecă de dai Doamne. Costă 3 fl. 20 cr. și se află depusă la »Sococ și Comp«, în București.

*

A doua culegere mare este: „*Poesii populare*“ din Ardeal adunate de Dr. I. Urban Iarnik și Andreiu Bârsan. Pentru-ca cetitorul să știe unde să afle o poezie pe care ar ave lipsă, culegătorii 'și-au împărțit cartea așa:

1. Localul, în care se va fi adunarea, este a ni-se vesti din bună vreme.

2. Supușii străini nu este îngăduit să intre în sala desbaterilor și peste tot au să se refină și pe stradă și în locurile publice dela ori-ce demonstrație.

3. Presidiul adunării este responsabil, ca hotărârile conferenței să fie luate numai asupra obiectelor conținute în ordinea de zi, prezentată cu înștiințarea dela 24 Iunie a. c., și că nici un vorbitor să nu sâvârșească abateri contrare statului și legilor.

4. Presidiul are să poarte de grijă ca publicul venit ca privitor la adunare să observe cea mai mare ordine, și în cas de trebuință are să-l îndrume numai decât la ordine.

5. Ca membri participanți au dreptul de a intra în conferință numai acei alegători, care sânt cetățeni ungurești și majoreni și au fost verificați pe baza mandatului ce au primit.

6. Procedura penală, introdusă contra mai multor membri ai comitetului din incidentul distribuirii „Memorandului”, nu poate forma obiectul desbaterilor și al concluzelor conferenței.

Sibiiu, 4 Iulie n. 1893.

Primarul orașului Sibiiu:

Hochmeister m. p.

*

Contra acestui decret domnul Dr. Rafiu, a înaintat vicecomitelui comitetului Sibiiu în numele comitetului partidului național român următorul recurs:

Domnule Vicecomite!

În 3 Iulie a. c. am primit dela dl primar al orașului Sibiiu o rezoluțiune, prin care se face cunoscut comitetului executiv al partidului național, că din partea autorității nu se poate permite ținerea adunării extraordinare a delegaților alegătorilor români, convocată la Sibiiu pe 9 Iulie a. c.

În contra acestei rezoluțiuni am așternut în 4 Iulie în numele comitetului la adresa d-voastre un recurs, prin care v'am rugat pe temeiul motivelor aduse să ridicați hotărârea afară din lege a primarului.

Înainte de resolvarea acestui recurs și nu la cererea noastră am primit tot dela primarul orașului Sibiiu la 4 Iulie o altă hârtie sub nrl. 52 — 893, prin care acum ni-se face cunoscut că ținerea des pomenitei adunări s'ar permite.

Totodată însă, cu provocare la un ordin din 4 Iulie al domnului prefect al comitatului Sibiiu, dl primar ne comunică o instrucție formală, care ar fi de păzit la ținerea adunării. Această instrucție, care n'are nici un temei în lege, este în multe puncte ale ei cu totul neexecutabilă, ba menită a zădărnici ab intio ținerea adunării.

Ne luăm deci voe a Vă adresa, dle vicecomite, acest recurs contra hotărârii primarului și a-l motiva precum urmează:

Înainte de toate, precum nu cunoaștem nici o lege, care ar da autorității dreptul de a opri o adunare electorală, asemenea nu există nici o dispoziție legală, care ar da autorității dreptul de a permite ținerea adunării.

În sensul legii electorale citate de noi în hârtia noastră anterioară, primarul sau subprefectul ținutului n'are alt drept, decât să asiste la adunarea anunțată cu 24 ore mai înainte. Prin urmare permisiunea pentru ținerea adunării nu este în dreptul primarului sau al altui funcționar și nici nu e nevoie a se da — îndeosebi

Deși n'avem o lege specială pentru întruniri, miile de întruniri electorale, care s'au ținut în diferite timpuri și în diferite ținuturi ale țerii, n'au fost împedecate în desbaterile lor prin in-

strucțiuni de nici un soi. Chiar noi Românii, care sîntem tratați aici în țeară ca străini, am ținut multe sute de adunări, fără-ca să se fi ivit necesitatea unei instrucții deosebite despre modul desbaterilor, al concluziunilor și al observării ordinii publice.

Aici în Sibiiu s'au ținut până acum cinci mari adunări românești de categoria celei convocate pe 9 Iulie, și nici o singură dată autoritatea publică, care a asistat totdeauna, n'a avut nici-odată nici un prilej de a interveni fie pentru cursul desbaterilor, fie pentru ordinea publică. De altă parte este îndeobște cunoscut, dle vicecomite, că în alte părți ale țerii, în adunări, care n'au fost cercetate de Români, s'au întemplat fel de fel de excese atât cu vorba cât și cu fapta, și cu toate acestea nici guvernul, nici autoritatea politică locală nici-când n'au condiționat ținerea vre-unei adunări electorale viitoare de păzirea vre-unei „instrucții”.

La acest protest contra instrucțiunii date de dl primar al orașului Sibiiu pentru adunarea noastră nu ne îndeamnă nici decât temerea, că adunarea convocată nu va ști să păstreze ca și în trecut bunul cumpet și ordinea, ci protestăm, fiindcă instrucția vatămă un drept constituțional al cetățenilor, fiindcă ea dă în mâna unui funcționar o armă periculoasă, de care prea ușor poate abusa; fiindcă nici-când adunările noastre numeroase de până aci, n'au dat nici cel mai mic prilej, care ar îndreptăți la suspendarea constituției și la introducerea de măsuri excepționale; și fiindcă în sfârșit instrucția, așa precum e dată, în multe privințe e neexecutabilă.

Astfel se cere dela noi garanția, că în sala adunării nu vor intra decât cetățenii statului nostru. Se înțelege de sine că aici poate fi vorbă de publicul care va asista, și nu despre membrii adunării. Pentru a satisface acestei pretenții neînțelese și pentru a pute primi o asemenea

Partea I: A. Dragoste: 186 poezioare.

1. Puterea dragostei; 2. Lauda ibovnicului și a ibovniciei; 3. Dragoste nehotărâtă; 4. Îndemnări la dragoste; 5. Dragoste cu frică; 6. Ascunsă; 7. Pismuită; 8. Cu glume; 9. Deosebite.

B. Dor și jale: 298 de poezii.

1. Puterea dorului; 2. Năcazuri din pricina dorului; 3. Drăguți depărtați; 4. Moartea unuia; 5. Dragoste stricată; 6. care n'au nimerit-o cu căsătoria; 7. Felea celui pismuit; 8. Acelui depărtat dela ai sei; 9. A orfamului; 10. Deosobite.

C. Muștrări și blăstămuri: 89 bucăți.

1. Neînțelegere între iubiți; 2. Dojeniri alor necredincioși; 3. Muștrări de drăguț și drăguțe părăsiți; 4. Din pricina socrilor; 5. din silă la măritis; 6. Deosobite.

D. Doine haiducești: 13 cântece.

E. De-ale cătăniei: 62 cântece.

Partea II. Strigături:

1. glumețe; 2 satirice; 3. în ciuda fetelor și nevestelor: 115; în ciuda feciorilor și bărbatilor: 21. și deosebite.

Din această împărțire se vede, că de ori-ce fel de poezie ai ave lipsă în cutare timp, de loc poți s'o afli. Și aceasta e un merit al cărții. Ca probă lăsăm să urmeze o o poezie dela „Jalea celor care n'au nimerit-o cu căsătoria”.

Porumbel din porumbele,
Frumușea din frumușele,
Spune tu măicuții mele,
Pâne să nu mai frământe,
După min' să nu se cânte,
Ci hainele din fetie
Puse 'n ladă și cutie
Să le 'ncarce 'n patru care
Să le ducă 'ntre hotare
Să le dee foc și pară
Ca să meargă fumurile
Peste toate drumurile
Să se 'nvețe naicele,
Cum să-și dee fetele.

Că m'a dat maica pe mine
La rău mare dela bine:
El cinează ca și un craiu,
Eu suspin și rod mălaiu;
Eu fac zamă pipărată,
El ia biciu să mă bată;
El cinează după masă,
Eu suspin pe după casă!..

De toate sânt peste o mie de poezii de felul acesta în colecția numită; și sânt foarte dragălașe. Cine află plăcere în cetirea de poezii populare, îi recomandăm această carte. Se află în București la librăria „Socac și Comp”, poate fi însă procurată, ca și ori-ce altă carte din străinătate, și prin „Institutul Tipografic” din Sibiiu, care primește sarcina a le aduce. Costă 2 fl. — Mai toate poeziile populare din Ardeal sânt cuprinse în ea. Versuri rele însă nu aflăm într'însa, ceea-ce ne face a crede că și culegătorii ei au dres ici-colea versurile, deși nu prea poți cunoaște unde, și nu așa mult ca Alexandri.

Prier.

garanție, ar trebui să cerem dela fiecare persoană ce dorește a intra pe galerii certificatul de cetățean pentru a ne pute convinge dacă e sau nu cetățean austro-ungar, și totodată să se constate și identitatea persoanei.

Se pretinde mai departe dela noi, ca să garantăm, că străinii și altcum se vor purta cinstit pe stradă și în localele publice și se vor abține dela ori-ce fel demonstrațiuni. Cum vom pute să îndeplinim această pretenție? De unde avem noi puțința de a deosebi pe străini de cetățenii nostri? Unde avem noi puterea de a susține pe stradă și în locale publice ordinea?

Se face mai departe responsabil președintele pentru toate cuvintele „dușmănoase statului” ale vorbitorilor. Dacă concepțiile despre ceea-ce e la noi „dușmănos statului” ar fi clare și lămurite, o asemenea pretenție nici n'ar trebui făcută, căci ea este de sine înțeleasă. Considerând însă cum se vorbește și se scrie astăzi publice în Ungaria despre „guvernorul” Kossuth, cum bărbații de stat însemnați ai patriei noastre nu se sfiesc a recunoaște în public că se inspiră dela Torino, trebuie să ne fie teamă, domnule vicecomite, că vorbind noi d. e. în contra acestui curent fără indoeală antipatriotic, cuvintele noastre ar fi cualificate de dușmănoase statului.

Și punctul din urmă al instrucțiunii, că cercetarea judecătorească contra Memorandului nu poate să fie obiectul discuțiilor și hotăririlor adunării, este o dispoziție unică în felul seu. Întocmai astfel și cu aceeași îndreptățire ar pute să fie primite în instrucțiune mai multe puncte, prin care să se normeze modul și chipul în care pofteste autoritatea publică ca adunarea să facă opoziție guvernului. Urmărirea judecătorească contra Memorandului este măsură luată de guvern din punct de vedere politic, ea este prin urmare un act politic al guvernului, despre

care alegătorii pot să discute și să se pronunțe.

Pe temeiul acestor expuneri, vă rog, domnule vicecomite, ca să demandați primarului orașului Sibiiu, ca să se retragă instrucțiunea, care și altcum s'ar potrivi numai pentru un funcționar de poliție, și să avem voe a ține adunarea în conformitate cu legile și constituția țerii.

Sibiiu, 7 Iulie 1893.

Moții și Maghiarii.

Împușcarea celor șapte Moți e o ivire simptomatică, care, pusă în legătură cu măsurile luate de guvernul ungar pentru înăbușirea mișcării naționale române, aruncă o viață lumină asupra actualiei situațiuni din Ardeal.

Moții, o populațiune de vre-o patru sute de mii suflete, sunt cu totul un deosebit fel de Români și, în tesă generală vorbind, cea mai nedreptățită, dar' totodată și cea mai viguroasă parte din poporul român, oameni muncitori și săraci, domoli, răbdători, chibzuți și neînduplecați.

Așezați în Munții-Apuseni, care se ridică între trecătoarea dela Zam, prin care ese Murșul, și cea dela Ciucea, prin care ese Crișul-negru spre valea Tisei, Moții au avut să se lupte cu toți năvălitorii, care au intrat despre Apus de Ardeal ori au trecut despre Mează-noapte spre șesul dela Tisa. Nu s'a pomenit însă, ca cineva să fi intrat vre-odată fără de învoirea Moților în Munții-Apuseni.

Sunt trei drumuri care duc spre Abrud, Roșia și Câmpeni: unul despre valea Crișului-alb, altul pe valea Arieșului, ear' al treilea pe valea Ampoiului, toate trei strimte și anevoioase, pe care puțini oameni le pot încheide și le-au și încheis pentru toți năvălitorii. Moții au rămas dar' timp îndelungat și singuri stăpâni pe țeara lor, și tot pământul acestei țeri a fost alodial ca în Irlanda înainte de năvălirea lui Henric II., și în satele de moșneni de dincoace de Carpați. Ceea-ce nu s'a putut însă lua prin luptă bărbătească, a fost luat prin vicleșug și usurpare.

Munții-Apuseni sunt bogați în metale, mai ales argint și aur, și încă înainte de Traian veniseră Romani în Dacia, ca să conducă munca săvârșită de Daci pentru scoaterea din peatră a acestor metale prețioase. În timpul

stăpânirii romane minele de aici erau cele mai renumite; și nomenclatura păstrată de Moți o dovadă suficientă, că exploatarea lor n'a încetat cu desăvârșire nici în timpul năvălirii barbare. Ca să-i deie o mai mare întindere, regii din casa de Anjou, au adus la Abrud, la Zlatna și la Ofenbaia coloniști germani, și acești coloniști sunt primii străini care au străbătut în țeara Moților. Li-s'au dat pământuri și li-s'au asigurat privilegiile pe care le aveau ceilalți coloniști germani, străbunii Sașilor de astăzi. În același timp se stabilise dreptul coroanei asupra unei părți din minele puse în exploatare. Ei însă nu trăiau în comunitate cu vechii pământeni, ci făceau parte din așa numita națiune săsească.

Tot astfel și Secuii, care după pustiirea mongolă, pe la 1270, s'au așezat la Trăscău în Valea-Arieșului, făceau parte din națiunea săsească.

Moții perduseră deci o parte din pământul lor, rămas mai mult ori mai puțin deșert, dar' nu erau jigniți în drepturile lor. În țeara Moților n'a existat nobilime ungurească. Nobilii ungurești usurpaseră multe castele regale și multe domenii de ale Coroanei, se făcuseră stăpâni pe multe teritorii alodiale, și mai ales după așa numita uniune a celor trei națiuni, tratau pe iobagii regali și pe liberii posesori alodiali, drept iobagi nobilitari, în sensul bulei de aur dela 1222; în lăuntrul Munților-Apuseni însă, ei n'au putut să străbată, ci numai pe la poalele acestor munți, spre Turda, Cluj, Hălmaș și Alba-Iulia, erau domni de pământ. Numai la Lupșa, în Valea-Arieșului, era un castel regal, despre care se face amintire în secolul XIV; supușii Kenezilor erau însă și ei un fel de nobilime militară.

Astfel rămân lucrurile până la 1526, când cel din urmă rege al Ungariei cade în lupta dela Mohaci. Voivodul Ardealului, Ioan Zapolea, declarându-se acum vasal al porții, ia în stăpânire castelele regale, care nu fuseseră încă usurpate de alți nobili și tratează teritoriile alodiale deopotrivă cu domeniile regale devenite acum princiare. Astfel liberii posesori alodiali au devenit prin usurpare, ca fostii iobagii regali, iobagi ai principelui, care după „Aprobate”, sunt deopotrivă cu iobagii nobilitari.

Răzîmându-se dar' pe puterea otomană și profitând de îndelungatele lupte dintre creștini și mahomedani, principii maghiari ai

POESII POPORALE.

(Auzite în Copand, lângă Turda).

Când eram eu holteas
Mergeam seara pe uliță
Tot zicând c'o fluierită.
Eși, mândră, la porțiță
Gata ca și-o porumbiță.
Dar' și eu mergeam pe drum
Gata ca și un păun.
Seara bună nu 'i-am dat,
Inima 'i-o am stricat.
Seara bună nu 'i-oiu da,
Inima 'i-oiu strica.
Ea din graiu a cuvântat:
Să-ți, spun, bade ce-am visat,
Că năframa mea cea nouă,
E la tine ruptă 'n două.
Mândră, mândruleana mea,
Nu ți ruptă năframa,
Că ți ruptă inima,
Că te temi că te-oiu lăsa.
Erunză verde din trei fagi
Fostu-ne-am bădiță dragi.

Dar' cine ne-a despărțit
Fie-i moartea de cuțit.
De ne-a despărțit ficior
Fie-i moartea de cosor.
De ne-a despărțit vre-o fată,
Prire-ar nemăritată
Ca mărgeaua ne'nșirată.

Mândra care o-am avut
Mie nu-mi trebe mai mult.
Nici la moartea mea să-mi vie,
Nici lumina să 'mi-o ție.
Nici în groapă să se uite,
Nici crucea să o sărute.

Mult mă mir bade de tine
Ce fel de pământ te ține,
De nu vii seara la mine.
Vină, bade, de-ți veni,
Vină, bade, Joi seara
Să ne tragem noi seama
Din ce ni-a venit sfada,
Ori din mine, ori din tine
Ori ne-a 'njilat oare-cine.

Ține-mă pământ curat
Nu pot veni nechemat,
Ține-mă pământ cu iarbă,
Nu pot veni fără treabă.

Frunză verde foaie 'ntreagă
Până 'ți-am fost, bade, dragă,
Tu veniai și fără treabă.
Dar' de când mă ai urit
Nici cu treabă n'ai venit.

D'ajungă-te, mândră-ajungă,
D'ajungă-te un doruț drag
Să șezi toată ziua 'n prag
Să mă plângi pe mine cu drag,
Când a fi pe la ojină
Să te topești ca o lumină,
Când a fi în miez de noapte
Treacă-te sudori de moarte,
Când a fi de dimineață
Să treci, mândră, din vieată.

Nicolae Murășanu, învățător

Ardealului au despoiat atât pe Români, cât și pe Săcii de pământul și de drepturile lor și numai Sașii au putut să păstreze, în condițiuni de tot grele, o parte din pământurile și din drepturile lor. Spre a-și întări pozițiunea, principii făceau donațiuni din domeniile usurpate și aduceau coloniști maghiari din Țeara-Ungurească; în țeara Moților însă ei n'au făcut donațiuni și n'au adus colonii maghiare.

E lucru invederat, că drepturile vechilor pământeni, deși călceate, nu puteau să fie pierdute, și Mihaiu Viteazul, în curând după intrarea lui în Ardeal, a stăruit la Curtea din Viena să li-se recunoască vechile drepturi. Și dacă s'ar fi făcut aceasta, tot astfel ar fi trebuit să se urmeze și față cu Români. Habsburgii însă, abia o sută de ani în urmă, după încheierea tractatului dela Carlovei, au putut să intre în stăpânirea Ardealului. Și de aici înainte ei au avut o mulțime de războaie și au trebuit să se lupte mereu cu nobilimea maghiară. Astfel, abia după încheierea războiului de 7 ani s'au putut începe lucrările de restituire prin așa numita militarizare a iobagilor de pe domeniile împărătești din Ardeal.

Românii așezați în fața trecătorilor dela Rodna și Bărgău, sâcuimea de pe domeniile împărătești dela hotarele despre Moldova și Români de pe domeniile din Țeara Făgărașului, din părțile Sibiiului și ale Mercurii, cei din Țeara-Hațegului, și cei dela Caransebeș și Lugoj au fost declarați oameni liberi, organizați în companii, batalioane și regimente de grănițeri, și puși în posesiunea pământului alodial ce le fusese răpit. Astfel restituirea s'a făcut pretutindenea de-alungul hotarelor începând dela Năsăud spre Brașov, și de aci până la Mureș; când însă vorba era să se urmeze lucrarea și pe țărmul stâng al Mureșului, în Munții-Apuseni, nobilimea maghiară a făcut toate opintirile, ca să împedecă punerea în executare a dispozițiilor împărătești.

Astfel se produce răscoala dela 1784, când Moții se ridică sub Horia, Cloșca și Crișan, ca să alunge pe usurpatori și să obțină ceea-ce li-se dăduse celorlalți iobagi împărătești. N'au obținut însă decât dreptul de liberă migrațiune, un drept fără îndoială mare pentru acele timpuri, dar' nu dreptate deplină.

La 1848 ei se răscoală dar' din nou, sub Iancu, Axente și Popa Balint, și de astă-

dată li-se și promite restituirea. După suprimarea răscoalei maghiare însă se desființează iobăgia și se face improprietărea, dar' întinsele păduri din Munții-Apuseni rămân domeniile erariale.

Soartea Moților era însă în comparațiune cu trecutul îmbunătățită. Funcționarii erariale țineau seamă de interesele populațiunii, și Moții harnici ajunseseră la stare de înflorire economică și culturală, fruntea Românilor din Ardeal.

După desmembrarea împărăției, domeniile, mai înainte împărătești, au devenit moșii ale statului ungar, și în locul Nemților binevoitori au venit funcționarii dușmănoși ai statului ungar.

Starea la care au fost aduși Moții în timpul stăpânirii maghiare, nu se poate descrie într'un articol de ziar. Sunt însă destule câteva amănunte, pentru-ca ori-și-cine s'și poată face o idee mai mult ori mai puțin lămurită despre miseriile cu care se luptă Moții.

Porumbul nu se coace în Munții-Apuseni, ear' secerișul grâului se face prin Septemvrie, când se mai face. Pășunile sunt puține și cad aproape toate în domeniile statului. Moții nici că se pot dar' gândi să-și câștige hrana prin munca pământului ori prin prăsiere de vite: ei sunt lucrători de mine, ferari, petrari, mai ales foarte dibaci lucrători în lemn, în genere muncitori industriali. Guvernul ungar însă, nu numai că nu le face nici o înlesnire, nu li-a dat căi de comunicație și n'a luat nici o măsură pentru dezvoltarea industriilor din Munții-Apuseni, ci, lucru de necrezut, a dispus ca moșiile statului să nu le mai fie arândate Moților ca până acum. Astfel Moțul a ajuns ca să nu mai poată paște vitele, nici măcar ca arândaș pe moșia lui și nu mai găsește lemn pentru industrie, din care trăiește.

Li-s'au luat în același timp, prin măsuri de comasare, multe din pământurile mai bune pe care le-au primit cu ocaziunea improprietăririi, și sunt mereu vexați de arândașii domeniilor ori de administratorii acestora.

Chiar „Magyar Hirnap“, cel mai de căpetenie dintre organele șovinistilor maghiari, recunoaște, că și de astă-dată Moții au fost provocați.

„La această agresiune fățișe i-a împins ni-se zice în numărul dela 28 Iunie al ziarului maghiar, o nouă cauză: s'au văzut loviți din partea statului în interesele lor materiale. Cu ocaziunea împărțirii hotarului

statul li-a luat pășunea, proprietate a lor, încât mulți dintre Români care trăiau din prăsierea de vite, și-au pierdut pâinea de toate zilele. Holdele lor au fost apoi încunjurate cu fel de fel de restricțiuni, încât ei nu pot să treacă cu vitele lor fără-ca să treacă peste locuri oprite, unde ajungând, au fost, se înțelege, pedepsiți“.

Acestea nu sunt scornite de Moți, ci adevăruri mărturisite în coloanele unui organ maghiar.

Care e deci situațiunea.

Moții au păstrat până în ziua de astăzi tradițiunea, că pământul Munților-Apuseni este al lor, că ale lor sunt toate pășunile, toate pădurile, bogățiile de aur și de argint și s'au răscolat în două rinduri, pentru-ca să li-se facă dreptate cum li-s'a făcut Săcuilor și Românilor dela Năsăud, Făgăraș, Sibiiu, Hațeg și Caransebeș. Și acela care știe ce sunt și cum sunt Moții, e pe deplin incredințat, că nici se vor domoli Moții câtă vreme nu li-se va fi făcut dreptate deplină: ei rabdă și așteaptă situațiunea priincioasă.

De aceea Maghiarii vor să-și nimicească economicește mai presus de toate pe ei, să le facă viața nesuferită în Munții-Apuseni, și astfel li-se pune Moților alternativa: ori vă răscolăți acum, când vă putem strivi, ori părăsiți Munții-Apuseni, ca să faceți loc pentru alții!

Pe când Moții sunt astfel strimtorați, comitele Bethlen prezintă parlamentului din Budapesta un proiect de lege, prin care i-se dă autorizațiunea să colonizeze domeniile statului și să cumpere pământul dela unii spre a-l împărți între alții, ear' ministrul Desideriu Szilágyi pornește un întreg șir de procese contra susținătorilor cauzei române.

Nu demult un judecător din Arad a scăpat, față cu un Român, vorba: acela care vrea să fie interogat în românește, să meargă în Dobrogea.

Eată deci cestiunea lămurit pusă: Români din Ardeal ori se vor răscolă acum, când Maghiarii ar voi să provoace un conflict cu curtea împărătească, ori își vor vinde pământurile și vor părăsi țeara lor, ca să populeze Dobrogea?!

Ce zice oare guvernul României?? Ce zice domnul P. P. Carp, care dispune deocamdată de întinsele domenii din Dobrogea?!

E admirabilă ocaziunea de a le da Maghiarilor o dovadă de sinceră prietenie, populând Bărăganul și Dobrogea cu cei mai ven-

Doină poporală.

(Din jurul Simandului, comitatul Arad)

Bărbate, dragă bărbate
Cânepa 'mi-ai sămănat
Boală 'n oase 'mi-ai băgat.
Fă, bărbate, așa bine
Și ia coasa și-o cosește
De boală mă mântuește
Și ia furca și-o adună
Și mă fă muiere bună.
Dar' de-ai fi un om cu milă,
Ai da-o și la topilă,
Dacă-ai fi bărbat cu jele
Ai da-o la melițătoare.

Stan al lui Ioan.

Obiceiuri populare.

Descântec de rîie.

Rîie porcească,
Rîie românească,
Rîie ovreească,
Rîie galbină,
Rîie albastră,
Rîie roșie,
Rîie neagră,
Rîie de nouă feluri de rîie ești
Din mēduva lui Andreiu să ești.
Din mēduvă 'n os,
Din os 'n carne,
Din carne 'n pele,
Și din pele,
Să se spele,
Să rămână Andreiu curat,
Luminat,
Ca argintul străcurat.

Comunicat de Ioan Popa Necșa.

Dracul sub pat.

Auzită dela Maxim Iosa, din Râmnuța.

Frunzuliță de căpșune, ce voi spune nu-ți minciună.

Spune-se, Doamne, se spune din vremile alea bune, că într'un sat fără de nume a fost o păreche de oameni tineri: un bărbat cu a sa nevastă, și căroră li-a fost odată potca ce vi-o spun îndată.

Bărbatul, om ca pâinea și sarea de bun, blând ca mielul de sub oaie, cum a lăsat D-zeu bărbății; nevasta earăși, nevastă tină din creștet până în tălpi, cu poalele fir în dinte și zadie dinainte, în cap cărpă de delin și cu prea mult dor în sin... cu picioarele pe pământ și cu ochii în vânt..., cum a lăsat D-zeu bunul să fie nevestele, vezi mă! Pe bărbat îl chiamă Onu, numele nevestei Safta.

Numai de o toamnă erau încărăbați laolaltă și se iubiau, cum se spun mai nimerit, cum vă iubiți și voi, puii moșului, dar' vorba cântecului:

joși și mai harnici dintre toți Românii și sporind oastea română cu ficiori care fac fala oștirii împărătești.

Din întâmplare însă Moții sunt oameni de munte, care sufer, dovadă regulamentul armatei austriace, foarte mult de nostalgie și astfel știu să muncească, să rabde îndelung, știu să moară în luptă bărbătească, dar' nu pot să părăsească stâncile lor sterpe. Astfel, măsurile luate de guvernul unguresc nu vor pute decât să-i împingă încă odată la luptă desnădejduită, și ochii nostri au să fie îndreptați mereu asupra Munților-Apuseni, căci de-a-colo are să pornească și de astă-dată, dacă Maghiarii nu-și vor veni în fire, lupta finală pentru rezolvarea conflictului româno-maghiar.

Se zice ca Moțul nu știe să zimbească, ci numai să riză cu hohot. E un proces de sute de ani între Moți și Maghiari, și nu Moții sunt aceia care vor perde procesul acesta. Avem cu toții să fim cuprinși de spaimă, când ei vor începe să riză din nou după-ce atâta timp au tăcut, au răbdă și au așteptat să li-se facă dreptate.

(„Voința Națională.”) Ioan Slavici.

SCRISORI.

Cărașeu, 20 Iunie 1893.

În săptămâna trecută a fost mare adunare în comuna noastră, reconstituindu-se partidul „kossuthiștilor” pentru cercul electoral al Cărașului (comit. Sătmar), care între alte bazaconii are și scopul de a maghiarisa toți Românii. Această întâmplare nu ar merita a fi amintită, însă e dureros a lua la cunoștință, că în comitetul central s'a ales de notar cantor-docentul nostru românesc George Silaghi, care s'a crescut cu prescură românească, fiind și tatăl-seu cantor român.

Să-i fie rușine! Un Cărașean.

Prea stimată Dle Redactor!

Vă rog să binevoiți a întreprinde în coloanele iubitei noastre „Foaia Poporului” următoarea mea declarațiune, cu atât mai virtos binevoiți a satisface acestei dorințe a mele, cu cât prin întreprindere, va fi ștersă pata închipuită pe numele și starea mea socială.

La acea aserțiune a dlui Ioan Bretean, cant.-inv. de Vereșmort, că eu am vorbit cu atari indivizi din Vereșmort, ca să nu boni-

fice leafa actualului cant.-învățător, pentru-că eu sunt gata a merge în acel post și pe lângă soluțiunea prezentă. Declarațiune: Eu subscrisul nici în comuna Vereșmort, nici afară de comună, nici către locuitorii acelei comune, nici către alți străini, nici-când și nici unde, referitor la această cestiune nu am vorbit nimic.

Foarte rău îmi pare, că dl coleg 'și-a iertat unele presupuneri ca acestea, despre persoana celui mai intim și sincer amic al meu și încă spre dauna sa proprie, pentru-că scornitorul acestor vorbe, 'și-a ajuns scopul nimicind prin apucăturile sale planul dlui coleg.

Acuia, la 25 Maiu 1893.

Cu distinsă stimă:

Alexandru Anderco, cant.-inv. int.

Măgura Crișului-Alb, în Iunie 1893.

Greutățile, pedecile și persecuțiile de care suntem amenințați în timpul de față de-cătră stăpânitorii zilei, sunt numai și numai cu scop de a ne opri dela pașul și curentul desvoltării noastre culturale, ce trebuie să-l ținem și noi cu celelalte popoare culte ale Europei.

Vedem că am ajuns astăzi acele zile de întristare și durere, de în cassa țerii, la care și crucerul bietului popor persecutat și nebăgat în seamă a contribuit la ridicarea celui patat, în care se făuresc planuri peste planuri și legi peste legi, că cum ar pute isbucni mai iute cu scopul și ținta lor, de a ne maghiarisa în înțeles curat al cuvântului, despoindu-ne totodată de ce avem mai scump, mai iubit și mai dulce, adică: de limba și religiunea în care ne-am născut, și de care facem parte. Am ajuns astăzi acel timp, care cu drept cuvânt îl putem numi timpul plângerii. Am ajuns ca ei să se îngrijească de școalele noastre confesionale precum și din salariul învățătorului, știind ei prea bine că rari comune sunt în care salariul învățătorului confes. să ajungă la suma minimală de 300 fl., ear' unde nu ajunge, dinșii cu 60—80 fl. să se bage în școalele noastre cu forța, dispunând apoi după plac cu școalele și cu limba lor de propunere, precum și cu alegerea și întărirea învățătorului.

Acest drept 'l-am mai fost avut până astăzi, și și acesta voește guvernul a-l lua dela noi, și atunci ce drept ne mai rămâne?

Ne rămâne: dreptul contribuiri la susținerea statului pentru întărirea guvernului

și a elementului maghiar: sau ca să mă explic mai curat, vom fi noi Românii cei mai bogați în datorințe, și cei mai săraci în drepturi. Au nu e aceasta dreptate? Au nu se guvernează un stat poliglot așa? Ce dreptate ne mai trebuie!?

Limba românească atât cu vorba cât și în scris e ștersă din oficiu de vre-o câțiva ani. Legile din anul 1868 aduse și întărite tot de aceeași putere supremă, referitoare la naționalități, au nu se execută așa precum ele sunt pe hârtie? Însă cu foarte mare excepțiune în viață.

Vedem că fiecare cetățean din Ungaria pe după spusa lege, se folosește de dreptul ce legea din anul amintit 'i-l-a dat — au nu e aceasta dreptate? Și cu toate acestea nedreptăți de până acuma ne-am dedat de voe ca de nevoie, dar' cu legile ce acuma se făuresc în casa țerii, și cu celelalte nedreptăți ce petrec peste firea omenească, cum ne vom deda și obicinui, și cum le vom pute suferi spre efectuare?!

Astăzi pe când în toate statele culte ale Europei se observă egalitatea și dreptatea înaintea legii, pe atunci în Ungaria se vedea făcându-se și executându-se tot nedreptăți peste nedreptăți; ear' națiunile persecutate până la cele mai mari îndepărtări, ba! Dacă li-ar sta în putere, pe noi Românii ne-ar și scoate din moșia noastră veche, care am răscumpărat-o prin destulă vârsare de sânge, costându-ne de multe-ori chiar și poziția.

Trebuie însă să le spunem fraților maghiari pe față, că precum dinșii nu erau îndestulați cu cele-ce se petreceau cu ei înainte de anul 1859, când cu toții erau supuși guvernului vienez, ci poftiau restabilirea legilor din 1848, tot așa și noi trebuie să le spunem, precum lor, așa și celorlalte state ale Europei, că nici nouă nu ne cade ușor un lucru așa trist și forțat, care are scopul și ținta. „contopirea tuturor naționalităților într'un element maghiar”, ceea-ce nici-când nu vor isbucni a exploata cu scopul și ținta lor.

Mai libere, mai independente au fost națiunile în timpul iobăgiei ca astăzi. Atunci a domnit corpul peste corp, cel mai tare peste cel mai slab; astăzi însă stăpânitorii zilei voesc în genere a dispune și a predomini națiuni întregi, fixându-și un prea mare cerc de drept de extindere. Cu mult mai inferiori ar trebui ei să se arete în această privință — decât predominarea și stăpânirea națiunii ro-

Cătu-i umbla cât te-i duce

Nu-i amar fără de dulce,

Nici nu-i gard fără de par

Nici dulcele fără de-amar....

și aci s'a împlinit; căci când le clocotia mai bine oala dragostii, li-sau împrăștiat tăciunii.

Într'o seară, adevăte după-ce 'și-au pus la cale lucrurile căsiei, după-ce cinară bine, se culcară liniștiți. Și socotesc cu mintea mea cea proastă, că doar' nu s'or fi rugat bunului D-zeu pentru ei și sălașul lor, de a avut dracul pripaș, să între la ei sub pat. Doamne, fii cu noi, și nu mă lăsa la rău ca să grăesc într'un cias slab ca și Onu către Safta!

Ca bărbatul cu muierea, din șofrene 'n șofrene Onu ajunse a lua pe Safta la spovadă. Apoi: mări Saftă, se și se... și pe dincole...!

Ba dracu, mă, da eu știu că nu!

Ba tu Saftă.

Ba Safta dracului.

Să te ducă de minți?

Și Safta, cugetând poate că dracul o fi dus cătană, ori va fi numărând la bani, și n'a tină răvaș de vorbele ei, răspunse hotărâtă: ducă noa ducă, dacă vrei să știi și să-ți fie

inima plină. Om lud ce mai ești pe lumea asta, dacă tu crezi și ce nu vezi... și ții de oameni buni pe cei-ce-ți spun minciuni!

Și fie D-nezeu cu noi și cu casa noastră, nu gâtă bine cu vorba din gură, până-ce și aude o suierătură și o morăitură de glas la ei sub pat. Dar' să-mi credeți mie, că ce să nu fie bată-l crucea și tămâia!

Ian ascultă, măi bărbate, zice Safta asudând în tremurate...

Taci, femeie, ce să aud? ori blăstămurile tale; ai grăit în cias slab și te-a ajuns.

Nevasta se făcea ghem sub lepedeu și se îndesa către bărbat. Nu era lucru curat.

Safta simte că cineva o pipăie. Vai Doamne, și începe a striga ca în gură de șerpe, căci bată-l crucea o cuprin-se 'n brațe, o ridică dingă Onu și se luă cu ea, către ușe, vorba ceea:

Popa zice că nu fură

Și-l prinsei cu rața 'n gură!..

Înzadar strigă biata Saftă pe numele sfinților, că dracul tot n'o scăpă din ghiară, ear' Onu pare că nu 'i-ar fi fost soț iubit, că

nimic nu clătia într'ajutorul ei, pe semne pentru-că nu-i dăduse răspuns lămurit întrebărilor sale. În sfârșit, rupându-l mila de țipetele Saftă, sări s'o scoată, dar' ear' își trase seamă, că s'o lase măcar s'o ducă ne-curatul decât să mai iubească și pe altul și să-i tot ridă satul și-i zise: Dragă Saftă, n'am ce-ți face, te las să te ducă lui, dacă te juri pe ce nu-i...

Dracul nu ține seamă de vaietele nevetei, și mai virtos, când auzi părerea bărbatului, puse ghiara pe cleșnița ușii să ese cu safta la largul seu.

Până la deschiderea ușii Safta o luă cam în glumă, dar' când la eșite își aduse aminte de stanul dracilor își perdu nădejdea de a mai scăpa cu fătăca și strigă către Onu: scoate-mă, bărbate, că-ți spun toate!...

Sărmana și rău de mine.

Atunci lui Onu, vezi bine, dragii moșului, 'i-se rupseră băerile inimii de jale și sări ca un leu-paraleu, și-și scoase nevasta dela lucru rău. Ear' dracul de ciudă și necaz o luă la fugă trosnind ușile după el.

mâne care are basă pusă de însuși domnitorul cel mai mare al lumii.

Fată deci cu aceste nedreptăți nu trebuie însă să desperăm, ci să fim tari în credință și legea noastră strămoșească — să avem credință unul către altul, și apoi închieiând să exclamăm adese-ori din adâncul inimii cu antifonul glasului 6, care sună: „Doamne deșteaptă puterea Ta și vino ca să ne mântuiești pe noi!”

Manifestul studenților români

cătră

studenții universit. din străinătate.

Sub titlul de mai sus, foile din România publică următorul manifest:

Camarazi!

Sînt aproape trei ani de cînd v'am adresat vouă și Europei întregi, un memoriu, în care expuneam situația tristă și de nesuferit, ce se crează Românilor din regatul Ungariei prin neînțeleapta purtare a cărmuitorilor.

Acolo vă dovediam cu acte necontestate istoricește toate drepturile ce se cuvin Românilor de sub coroana Sfîntului Stefan, și vă mai dovediam cum toate aceste drepturi sînt zilnic violate în disprețul legii, istoriei și umanității.

Ne amintim cu cîtă dragoste vrednică de înțelepciunea voastră, cu cît entuziasm vrednic de mărirea cauzei ați întimpinat dreptele noastre reclamații, ne amintim și păstrăm, ca niște odoare sfînte răspunsurile voastre, în care fiecare rînd e o puternică explozie de protestare împotriva celor ce îndură Români din statul vecin.

Toate aceste dovezi de afecțiune au născut în frații noștri speranța, au mîngăiat mamele cărora li-se răpesc copii pentru maghiarizare, au consolat soțiile luptătorilor care zac în închisori; dar totuși nu au îmblînzit inimile oprîmătorilor, nu au luminat mințile șovinistilor, care doresc să rămîna în disprețul vremurilor de acum, ca cei mai neomenoși și neștiutori de dreptate.

De atunci și pînă azi opera de distrugere a elementului românesc din Ardeal s'a continuat neîntrerupt cînd pe ascuns cînd pe față, de atunci și pînă azi noi Români liberi nu am încetat de a fi vecinic provocați, vecinic neliniștiți din cauza agitațiilor ungurești, dar

Onu își cuprinse nevasta care tremura ca varga, o puse în pat lîngă dînsul și începu:

— Cimelei, cimelei, Saftă, ce știe satul și nu știe bărbatul, ghîci ce-i.

Hm! morții cui te are, d'apoi tu așa?! apoi na, Ioane! na, Toadere! pînă-ce o bătu bătaia îmblăciului. Și din acel cîs, ba să mai caute Safta la care cum li-s ochii.

Într'altă zi Onu se întâlnește cu prietenul Nicolae, care de departe îl agraște:

— Ei, frate, da cum îți scoseși carul din baltă?

— Foarte bine, Nicolae, am scos-o de minune la cale; ești un adevărat drac botezat!

— Spusu-ți-am!

Și dacă mai vreți spun, că Nicolae fusese dracul de sub pat, pe care îl băgase Onu în timpul ce Safta era dusă după apă, după-cum se înțelesesă ei între patru ochi.

Crezîmînt nu cer să-mi dai,

Căci aflați și voi în lume

Muieri ca Safta de lume.

Și ca Onu mulți bărbați.

Râmnicu, la 2 Aprilie 1893.

Romul Bortos.

eată că acum pornirile rele ale acestor turburatori ai propășirii obștești se deslănțuesc fără nici o margine: exasperați de crîncena rezistență ce au întimpinat la toate loviturile lor, exasperați că Românii la toate instigațiunile de răsculare au răspuns cu liniștea și siguranța poporului pătruns de foloasele păcii, ei prepară acum o nouă lovitură pe care o socotesc mortală.

Eroii care se jertfesc în lupta cinstită ce au pornit împotriva apăsătorilor, reprezentanții inteligenței ai culturii românești, jurnaliști, învățători, preoți, care țin să păstreze neatinsă comoara scumpă a obiceiurilor, a graiului și a naționalității românești, acei care s'au dus să ceară dela capul statului intervenția Sa, și în fine patruzeci de camarazi studenți care au alcătuit monumentul cel mai neperitor în istoria noastră contemporană, — „Replica” atât de cunoscută, operă a dreptății, plămădită în durere și în suferință, sînt considerați ca vrășmași ai patriei, li-se deschide un proces de trădători, de criminali, care au atentat la siguranța statului, pentru-că au cerut dreptatea de unde trebuiau să o aibă, pentru-că au tras cortina pe neașteptate din fața unui tablou întristător, ca lumea toată să surprindă pe acești comediani maghiari nepregătiți, necostumați în haina fals strălucitoare a liberalismului, în care le place să-și învelue și cinismul și cruzimea.

Astfel va trebui ca acești bărbați, pe care noi îi cinstim, campioni ai unei cauze umanitare — să umple închisorile ungurești alături cu cei din urmă omoritori pentru-că voesc să reînvieze dreptatea.

Și cine sînt aceia pentru care se luptă?

Sînt razimul împărăției austro-ungurești, sînt inteligențele a 4 milioane de Români, care au contribuit la mărirea statului, sînt brațele oțelite, sînt inimile curagioase care au cîștigat atâtea victorii, sînt mamele acelor, ale căror trupuri au slujit de metereze pentru cîștigarea independenței patriei și pentru înălțarea, din nefericire, a unui despotism atât de cutezător.

Pentru acestia, asupra cărora chemăm atenția voastră prețioasă, luptă martirii de peste munți, pentru acestia, pe care cînd îi vor părăsi speranțele de aiurea, vom ști să-și apărăm cu toată energia oțelită de atâtea suferințe îndurate. Lor, li-au răpit Ungurii toate bunurile culturale și materiale asigurate prin constituție, li-au răpit dreptul electoral li-au alungat învățătorii, li-au închis școalele, li-au interzis vorba românească, li-au făcut legi, care să-și alunge de pe ogoarele moștenite din vremuri străvechi, muncite și apărute de ei, li-au înstrăinat bisericile și spre culmea nelegiurii, li-au smuls și dreptul sacru de a-și pune o cruce pe mormintele scumpe, care să amintească în graiul părintesc numele iubiților morți

Camarazi!

Dacă venim să desfășurăm înaintea minții voastre priveliștea jalnică a unui popor atât de brav și atât de asuprit, dar care e gata a-și jertfi totul pentru revendicarea drepturilor sale, dacă vă cerem binefăcătoarea intervenție pe lîngă puterile statului vostru, aceasta nu o facem numai în numele românismului amenințat, dar o facem în numele învățăturilor înțelepte și luminate, care ne încălzesc sufletele tuturor, în numele binelui omenesc, care suferă de a se vedea desprețuit, o facem ca element de ordine în numele păcii de care sîntem de atîta vreme jînduiți, în numele civilizației acestui veac bătrîn, al

cărui amurg amenință să fie încadrat de o lumină atât de tristă. O facem socotind că dragostea voastră pentru noi e pururea vie, și plini de speranță, cu presimțirea dulce a isbîndei apropiate, ne îndreptăm protestele și plîngerile noastre cătră voi și vă rugăm să ne fiți razim temeinic, să cereți alături cu noi încetarea asupririlor, desrobirea Românilor din statul maghiar, să ne unim cu toții forțele risipite, să doborîm pedecile desvoltării generale, și coloane puternice, să sprijinim pe umerii noștri bolta imensă, care stă să se nărue, a libertății Europei, a păcii și a culturii.

Studenții universitari români.

CRONICĂ.

Concertul sodalilor români din Sibiu. Despre concertul dat de sodalii români din Sibiu Sămbătă seara, cetim în „Tribuna”: Ca întotdeauna, așa și de astă-dată sodalii și-au dat cele mai nobile silințe, ca să presteze lucruri mulțumitoare pentru public, ceea-ce au și reușit fiind în dese rînduri călduros aplaudați. Concertului i-s'a dat un caracter ridicat prin concursul dat de dl *Damian*, cancelist consistorial, care a intonat toate punctele sale din program cu dulceața vocii sale cunoscută deja publicului sibiian. Sincere felicitări domnișoarei *Olimpia Neagoe*, care cu multă abilitate și dibăcie a ținut acompaniarea la pian. Prin prestațiunea sa, domnișoara *Olimpia Neagoe* ne îndreptățește la mari și înveselitoare speranțe pentru viitor: este o putere artistică, care ne va face încă multă onoare.

Petrecere poporală. Împlinindu-se 100 ani dela edificarea bisericii din comuna Poplaca, comitetul parochial arangiază Duminică în 4/16 Iulie a. c. o petrecere poporală întru amintirea acestui act memorabil, la care invită și consideră prin aceasta de invitați pe toți doritorii de a participa. *Programul zilei:* I. După terminarea serviciului divin, care începe la 6 oare dimineața, paras-tas solemn pentru întemeietorii și binefăcătorii reșoși ai acestei biserici. II. La 4 oare p. m. vecernei. III. La 6 oare p. m. producțiune musicală-declamatrică cu corul școalei condus de inv. dir. Ioan Banciu în edificiul școlar după următorul program: 1. „Cuvînt ocașional”, rostit de parochul Coman Baca. 2. „Rugăciune de seară”, de I. V., cîntec în 2 voci executat de corul școalei. 3. „Cerșitorul”, poezie declamată de un elev. 4. „Ca un glob de aur”, cîntec în 3 voci executat de corul școalei. 5. „Glasul străbunilor”, poezie de I. A. L., declamată de un elev. 6. a) „Sfîrșit de toamnă”, de D. G. K., cîntec în 2 voci; b) „Seară”, de I. V., solo și cor în 3 voci, ambe executate de corul școalei. 7. „Slăvina stăpînului”, anecdotă poporală declamată de un elev. 8. a) „Doină”, cîntec poporal într-o voce cîntat solo de un elev; b) „Trageți hora”, de D. G. Kiriac, cîntec în 3 voci executat de corul școalei. 9. „Seaua și Țiganul”, anecdotă poporală declamată de un elev. 10. „Deșteaptă-te Române”, în două voci executat de corul școalei. IV. După producțiune petrecere cu joc. Întrarea: de familie 50 cr., de persoană 30 cr. Suprasolvirile se cuitează pe calea publicității. Eventualul venit curat este destinat pentru fondul înființat din incidentul acestei sîrbări seculare spre scopul clădirii unei noue biserici în această comună. Poplaca, 29 Iunie 1893. Pentru comitetul parochial: I. Banciu, not. al comit.

Înștiințare.

Acest număr se trimite numai abonenților care au solvit abonamentul pe al II-lea semestru.

Administrația
„FOII POPORULUI“.

ECONOMUL

redactat de D. COMSA.

Despre asigurările contra focului și grindini.

Mult, foarte mult asudă și se trudește economul nostru până să se vadă stăpân pe roadele muncii sale atât de grele și mai ales până să isprăvească facerea unei locuințe și altor clădiri pe seama economiei. Și nu arare-ori vedem aceste clădiri mistuite prin foc. În adevăr, de câte-ori nu vedem economi harnici, care au asudat o vieată întreagă până să se vadă stăpâni pe o căscioară și câteva clădiri economice, de câte-ori nu-i vedem ajunși peste noapte la sapă de lemn prin izbucnirea unui foc sau prin grindină (peatră), care adese nimicește hotarē întregi! Ei se mângâie cu vorba lui Iov din Sf. Scriptură: „Dumnezeu a dat, D-zeu a luat“, dar' nu trebuie uitat, că D-zeu a dat omului ca să nu trăiască numai pentru ziua de azi, ci să privească și în viitor și să preîntîmpine din vreme pagubele ce l-ar pute amenința. Tot D-zeu a luminat pe oamenii, care au iscodit mijlocul cel mai potrivit de a preîntîmpina a ceea ce seamănă pagube. Vorba este de asigurările contra focului și grindinii, una din cele mai prețioase și mai creștinești binefaceri, din câte a descoperit cuminția omenească.

Toți pentru unul și unul pentru toți! Eată gândul, de care au fost povățuiți acei care au înființat institutele de asigurare.

Teranii nostri au început și ei să-și asigure clădirile în contra focului; înadins zicem „au început“; căci marea mulțime merge și astăzi pe calea obiceiului ruginit, lăsând avutul neasigurat și îndurând astfel pagube adese grozave.

Asigurarea contra focului este un contract în scris, numit *poliță de asigurare*, încheiat între *asigurat* și *asigurător*, prin care acest din urmă, de regulă o societate sau o bancă, primește îndatorirea de a despăgubi pe acel dintău la cas de foc. Cât ține contractul, asiguratul e îndatorat a plăti asigurătorului așa numitul *premium*, o taxă adese foarte mică. În toate orașele și în aproape toate comunele se află *agenturi* de ale societăților, având menirea să înlesnească încheierea contractelor amintite. Așa d. p. banca „*Transilvania*“ din Sibiu, unica bancă înființată la noi în Ardeal, are agenturi, și reprezentante în aproape toate satele locuite de Români cum și aiurea.

Pe seama celui-ce vrea să se asigure se întocmește prin agentură un *ofert* în scris, cuprinzând numărul, felul și prețul, clădirilor de asigurat cam și suma despăgubirii la cas de foc. Prețul de asigurat al clădirilor nu e bine să se spună

mai urcat decum este a ceea. Altcum asigurarea trece drept speculă, ceea-ce nu este ertat și la cas de foc, clădirea se despăgubește după prețul ei a ceea, ori cât de mari ar fi fost premiile solvite. A mărturisî deci prețuri prea mari este a solvi premii urcate de geaba.

Deosebim mai multe feluri de premii, potrivit cu felul și întrebuințarea clădirilor de asigurat. Cele mai mici premii se solvesc firește pentru locuințele trainice de peatră sau de cărămidă și acoperite cu țiglă. Pentru clădiri de lemn și acoperite cu șindilă, paie sau trestie trebuie solvite premii mai urcate.

La clădirile de peatră avem să deosebim două părți de asigurat și anume 1. *coperișul*, afară de hoarne (coșuri, urloaie) și părțile de zid și 2. *celelalte părți arzibile*, anume: grinzile, ușile, ferestrele, podeala (podinele), treptele (scările) de lemn, foișorul și c. l.

Clădiri de lemn sau de lut se asigură numai în prețul lor deplin și premiile sunt deosebite, potrivit cu felul coperișului.

Este cu anevoie și chiar preste puțină a înșira aici, pentru care soiu de clădiri ce premii trebuie solvite, una pentru-că fiecare societate sau bancă de asigurare purcede încâtva deosebit, alta fiind-că mărimea premiilor atîrnă în parte și dela cum în cutare ținut focul bătue mai tare sau mai puțin. De altcum fie-care agentură dă bucurios deslușirile cerute.

Clădirile trebuie asigurate pe timp de un an cel puțin. Asigurarea bucatelor și altor plante se poate face pe timp mai scurt, chiar și pe timp de 1—2 luni. Prin asigurarea pe timp îndelungat este dată puțină a solvi premii mai mici de cum se solvesc pe timp scurt. Așa d. p. banca „*Transilvania*“ primește asigurări pe câte 6 ani, imbiând al șaselea an gratuit, adică fără plată. Când cu facerea poliței se solvește premiul pe anul dintău, taxa de scris (până la 4 fl. premium 20 cr., până la 60 fl. 5 la sută și așa m. d.) și timbru (1½ la sută din suma premiului) pe 5 ani. Pentru cei 4 ani următori se iscălesc 4 cambii sau bilete de premium, care trebuie răscumpărate la soroc. Anul al 6-lea rămâne în cinste. La asigurările pe 10 ani, banca amintită încuviințează 2 ani în cinste. Afară de aceasta, banca încuviințează reduceri pentru care plătesc înainte pe mai mulți ani, d. p. pe 2 ani 5 la sută, pe 3 ani 10 la sută, pe 4 ani 15 la sută și pe 5 ani 20 la sută.

Pe timp mai scurt de un an se primesc asigurări pentru tot felul de *obiecte mișcătoare* (mobile), plătindu-se întocmai cât se plătește după clădirile, în care sînt așezate.

Premii foarte scăzute plătesc aceia, care asigură d. p. clădiri obștești și mai

ales comunele, unde locuitorii se asigură toți împreună și unde diregătoria comunală ia o poliță mare, cuprinzând toate clădirile din comună. Multe comune săsești din Ardeal s'au asigurat astfel și urmările binefăcătoare n'au lipsit, mai ales cu privilegiul unor focuri mari, când toți sau aproape toți au primit despăgubirea cuvenită. În toamna anului trecut, nu mai puțin de 130 economi din comuna Turnișor lîngă Sibiu au fost păgubiți prin foc cu zeci de mii florini și astăzi vezi clădirile mistuite atunci prin foc înlocuite prin alte clădiri mai frumoase și mai trainice, mulțumită asigurării făcute la timpul seu.

Cărturarii și fruntașii nostri sătești au sfînta datorință de a premerge cu pildă bună, asigurând înșiși clădirile și bucatele lor și statorind cu tot înadinsul ca și alții să facă aseamenea, dacă este să preîntîmpine pagube adese uriașe și ajungerea țăranimii la sapă de lemn.

Rămâne să arătăm, că numai aceia sînt în drept a cere despăgubire, care au fost solvit premiile la soroc. O altă cerință neapărată este să aibă a mână polița sau biletul de premium și să facă arătare la agentură sau la direcția băncii sau a institutului asigurător. Cu o cale e bine să se aducă sau să se trimită și atestatul de nevinovăție dela primăria comunală, care trebuie iscălit (și vidimat) și de cătră pretură (solgăbiru). Aceste cerințe îndeplinite, banca sau institutul asigurător este în stare să cerceteze starea lucrului și să îndeplinească prețuirea în regulă. În privire se ia prețul ce l-a avut obiectul pe timpul când a ars. La clădiri se statorțește prețul zidirii din nou a obiectului ars, substrăgîndu-se pierderea ce a îndurat prin învechire cum și prețul părților nearse, deoarece-ce scopul asigurării este rebonificarea pagubelor îndurate a ceea și nu câștigul. De aceea nu se plătește întotdeauna suma asigurată întreagă, și aceasta fiindcă obiectul mistuit avea un preț mai mic decât suma asigurată.

Vrednice de amintire deosebită sînt asigurările contra grindinii sau petrii care, știut este, nu arare-ori nimicește roadele câmpului cu deservîșire. În privirea acestor asigurări observăm următoarele: La asigurarea ierburilor se înțelege de obicei numai cositura dintău. Cine dar' voește să fie despăgubit și pentru otavă trebuie să spună aceasta apriat. Pentru viile asigurate se despăgubesc numai strugurii de când cu înflorirea și până la cules și numai cătățimea, nu și soiul (felul) recoltei.

Până a nu încheia sfătuim din nou pe economii nostri să asigure din vreme clădirile contra focului și roadele contra grindinii, speșele și așa mici fiind adese cu prisos răsplătite prin marile foloase datorite asigurărilor.

E. Borcea.

Animalele stricacioase și folositoare grădinii.

I. Animale stricacioase.

Despre unele din aceste animale am avut prilej să vorbim altădată, ceea-ce însă nu ne împiedcă să le amintim din nou, în rînd firesc cu celelalte.

Epurii aduc uneori mari stricăciuni, despoind de coaje mai ales merii și perii tineri și jefuind legumile de prăsilă, răsadurile, lăptuca (sălata, șelata) și așa m. d. Mijlocul cel mai sigur este negreșit un zid sau altă îngrăditură înaltă, care să scutească grădina de toate părțile. La pomi se recomandă: îmblojirea trunchiurilor cu mărăcini, spoirea (feștirea) cu cir pregătit din lut, urină (ud) și bălegar sau cu sânge de vită, în care s'a stîns var; coaja vătămă se netezește cu un tăiș ager și apoi se unge cu rășină de altoit. Legumile se pot și ele scuti prin așternerea de mărăcini ghimpoși sau ocotind straturile (răzoarele) cu ață trasă prin păcură și legată de araci sau tufe.

Șoarecii năpădesc uneori cu grămada și rod sîmînța, coaja (scoarța) tină a pomilor cum și legumile cu rădăcini cu tot. Sîmînța de mazere și simburii de poame, atît de expuși șoarecilor, ar trebui să se înmoae într'o cirueală gătită din apă, lut și floare (pulbere) de pucioasă, care alungă șoarecii și totodată grăbește creșterea. Dintre mijloacele obștești cunoscute amintim: aluatul de fosfor (cătran, șorecică), brânza otrăvită, petrolul, prinderea în curse, uciderea cu sapa și c. l. Vrășmașii lor firești sînt pisicile, aricii, cioarele, bufnițele și îndeosebi gerul și apa ce se scurge din omătul rece în primăvară.

Cârțițele (sobolii) adevărat că stîrlesc mulțime de vermi (păpuși, larve) melci, rîme și insecte de tot neamul, aduc însă și pagubă prin aceea, că găunoșesc pămîntul și-l descarcă peste legumi și pomișori. Destul că cârțițele, mai ales cînd se ivesc în număr mare, trebuie alungate sau nimicite, fie că le prindem în curse, fie că le ucidem cu sapa sau că înfigem mlădițe de soc sau de boz unse cu păcură.

Găinile, rațele și găștele, avînd pe unde se furișă în grădină, prădează cumplit, ricăind pămîntul și culegînd sîmînțele, pleșugind rădăcinile și jefuind lăptuca, mazerea, crastaveții și așa m. d. Mulți din țeranii noștri merg pînă a îchîna cultura legumilor de teama câtorva găini sau rațe, ei care, necum să le țină închise pe cînd aduc pagubă sau să le ciuntească aripile, mai bine lasă grădinile pustiite, ca-și-cum îngrădirea sau dregerea spărturilor ar cere muncă și cheltueli mai presus de venitul ce l-ar trage, avînd cu ce mulcomi trebuințele casei și vînzînd prisosul legumilor. Și nici că poate fi vorba de a vedea grădinăritul îmbrățișat cu căldură din partea țeranilor, cîtă vreme nu

se va fi pus stavilă pribegirii găinilor, rațelor și purceilor din o grădină într'alta. Bine că se alungă cînd și cînd, dar' ce folos; căci droaia flămîndă în curînd se ivește din nou.

Vrăbiile atît de îndrăsnite și alte câteva soiuri de pasări au datina, că ciupesc legumile tinere, cireșele, strugurii ș. c. l. și îndoapă sîmînța de ridichi (rădichi), lăptută, mazere și așa m. d., îndată după sîmînțat sau pe timpul coacerii fructelor. Ele se pot spăria prin împușcături sau spînzurînd cartofi de cîte un bîț cam pieziș; înzestrați fiind cu mai multe pene de gîscă sau de găină drept aripi ușoare, cartofii se alintă la ori-ce adiere a vîntului. Sîmînțele îngropate și legumile de curînd răsărite se pot scuti așa că întindem printre straturi (răzoare) fire de tort vînet (albastru). Scutul cel mai potrivit este fără îndoială paza bună în cursul încolțirii și cînd se coc fructele și sîmînțele.

Melcii (culbecii, boureii) și îndeosebi melcii golași cășunează adese-ori pagube însemnate. Seara pe răcoare și în zori de zi, ei se tirăsc pe pămîntul umed și prădează din greu, ear' pe cînd răsare soarele se trag la umbră, care unde poate. La ocașuni binevenite ei se vor strivi fără leac de cruțare. Drept curse ieftine pot servi oale de flori așezate cu gura pe cîte o bucățică de lemn sau de piatră, așa ca melcii să aibă pe unde intra. După-ce s'au săturat, ei se retrag în adăpostul oalelor. Un alt mijloc este presărarea straturilor bîntuite cu pleavă, de orz, mușchiu, puzdării de cânepă sau cu făină de var nestîns. Într'aceea se vor stringe firește și melcii ce i-am afla ospetîndu-se care cînd ne vine la îndemînă. Cei mai aprigi vîntatori ai melcilor par a fi rațele care, lăsate fiind în grădină după ploaie, adună melcii cu lăcomie.

Coropișnițele (coropiștirițele, chifte-rițele) despoaie legumile de rădăcini și găunoșesc pămîntul cruciș și curmeziș, asuprind mai ales resadnița și îndopînd puii și ouăle proprii chiar. Înarmate cu ghiare puternice ce seamănă cu ale cârțiței, ele se furișează dela o rădăcină la alta și în prevederea unei primejdii cît de cît, se retrag în culcușul lor, într'o afunzime de 30—60 centim. Prin Iunie sau Iulie, femeiușă așează ouăle în număr de 150—300 într'un cuib cam rotund și vre-o 15 centim. adînc; ouăle sînt de un alb verzîu și au mărimea grăunțelor de mei (mălaiu). Întînd cu degetul pe urma gaurelor, mai ales dimineața pe timp uscat, ușor putem da de ouă, care firește trebuie strivite. Puii de curînd eșiți se pot și ei nimici, mai ales cu prilejul săpatului. În preseara zilelor secetoase, cu deosebire prin Maiu, se udă locurile temute și se acoper cu rogojini jilăvite. Cam pe la ameazi în ziua următoare, coropișnițele din apropiere, atrase

fiind de reveneală, se adună sub rogojini, peste care turnăm apă sau leșie ferbinte. Drept culcușuri măestrite pot servi cîteva gropi, $\frac{1}{2}$ m. adînci, cuprinzînd gunoiu proaspăt de cal pînă oblu cu fața terenului; deasupra se pun lespezi de piatră. Gunoiul se pune cu începerea lui Octombrie. Pe la mijlocul iernii, gropile se deșartă cu grăbire, opărind sau turtind coropișnițele care, atrase de căldura gunoiului, adese se grămădesc aci cu sutele.

Gîndacii de Maiu (cărăbușii, găinușile de seară) se ivesc în unele primăveri în număr uriaș. Ei zboară în amurgul serii pe timp liniștit și despoaie pomii și alte plante de frunze, flori și chiar de mlădițe. Dimineața pe răcoare și în timp de ploaie, cînd stau amorțiți printre frunze, ei se pot prinde și omori cu înlesnire. După-ce s'au împărechiat, femeiușele lor intră în pămînt spre a pune ouăle, din care se desvoaltă un fel de vermi alburii: *larvele gîndacilor de Maiu*. Pînă să se prefacă în păpuși (nimfe) și apoi în gîndaci înaripați, ele petrec în pămînt cîte patru ani și nimicesc rădăcinile una după alta. Este aproape de necrezut, cîtă pagubă aduc plantelor aceste larve nesațioase, pe care le întălim mai ales cînd cu întoarcerea pămîntului cu plugul, hârlețul (arșeul) ș. c. l. Ele pribegesc împrăștiate care încătrău și astfel mijloacele măestrite puțin ajută. Un bun prilej de a le împușca ni-se dă la întoarcerea pămîntului cu hârlețul.

Gîndacii de Maiu și larvele lor s'ar înmulți așa zicînd în nesfîrșit, dacă nu ar pași la mijloc numeroșii lor vrășmași firești, anume: aricii, cârțițele, șopârlele, broaștele, lilieci, găinile, rațele, codobaturile, cioarele, ceucele, corbii, vrăbiile și paserile peste tot. Nimic însă mai binevenit decît o ploaie foarte rece și îndelungată, pînă a nu fi apucat femeiușele să se ascundă în pămînt. Dintre mijloacele măestrite amintim în treacăt otrăvirea cu petrol sau leșie. Un alt mijloc mai bun este să cultivăm printre plante mac și lăptucă, a căror rădăcină atrag larvele cu grămada.

D. C.

Foloasele și cultura urzicilor.

După-cum în deobște se știe, urzicile deși lăsate în grija sorții isbutesc pretutindenea și se împacă cu ori-ce soi de pămînt, trîndos sau petros, uscat sau umed. Firește că urzicile produc roade mult mai mari, cultivate fiind înadins, asemenea altor plante de nutreț. În primăvară, cînd celelalte nutrețuri sînt pe gata, urzicile sînt cele dintăiu plante verzi care, date vitelor în amestec cu pleavă sau paie tăiate mărunt, sporesc cățătimea laptelui și creșterea vitelor tinere. Aceste foloase sînt de ajuns pentru a recomanda cultura urzicilor, care ne pune în stare a trage profit chiar și din pămînturile cu totul nepotrivite pentru alte plante.

În expunerile ce urmează vom împărtăși pe scurt, ce este de făcut, voind a cultiva urzici în pământurile, în care celelalte plante nu vor să crească.

Înainte de toate se ară pământul odată sau de două-ori, apoi se grapă și se seamănă toamna cu sămânță adunată prin Septemvrie. Îngroparea sămânței se îndeplinește cu o grapă ușoară de mărăcini. De cumva petritele sau poziția costise a locului nu ar îngădui umblarea cu plugul, atunci ne putem ajuta cu sapa sau cu hârlețul (arșeul).

Prăsirea se mai poate face așa, că sădim urzicile cu rădăcini cu tot. Spre acest sfârșit desgropăm trupinile pe la începutul lui Octomvrie și le desbinăm în atâtea bucăți câte plante. Urmează sădirea în niște brazde (brezde) trase cu sapa la o adâncime de numai 12 centimetri; rădăcinile se înșiră dealungul brazdelor și se acoper cu țărână, care se calcă bărbătește. Urzicile sădite înaintea repede, așa că în anul următor se pot cosi odată sau de două-ori, ear' dela al treilea an încolo de câte trei ori chiar, în vreme-ce urzicile prăsite din sămânță arare-ori dau recoltă prin al doilea an.

Urzicile odată sămănate sau sădite se înmulțesc de sine, așa că sămânatul sau săditul mai departe este de prisos, lăsând cel mult ici-colo câteva plante cu sămânță, pe care să o împrăstie vântul. Muncă și cheltueli puține, recolte bogate și puțința de a trage folos din fiecare petec de pământ, — sunt foloasele împreunate cu cultura urzicilor.

Pe la începutul lui Iunie urzicile se cosesc întâia-dată, prin Iulie a doua-oară și pe la sfârșitul lui August a treia-oară. Ele se dau vitelor în stare verde sau se uscă pe capre și se fac fân. Cultivate în împrejurări cât de cât priincioase, ele dau 50—60 măji de nutreț.

Vitele mănă urzicile foarte bucuroși, afară de oi. Porcii hrăniți cu urzici tăiate mărunt și presărate cu țărițe și c. l. se îngrășe repede; vacile dau lapte mult și foarte gustos. Urzicile ferte și mănunțite sunt un nutreț foarte bun pentru găște, rațe și găini. Urzicile tinere servesc chiar și la hrana oamenilor.

Când și cum să ne scaldăm?

Acum în toiul scaldatului credem a face un bun serviciu împărtășind cetitorilor nostri câteva povețe, culese din pătaniile unui bărbat pricepător.

1. Când ești întăritat prea tare nu te scaldă!
2. Când te simți măcar încâtva bolnav nu te scaldă!
3. După nopți nedurmite și încordări mari nu te scaldă!
4. După-ce 'ți-ai împovărat stomacul (rînză) cu mănări sau cu beuturi spir-

toase (vin, rachiu, bere) deasemenea nu te scaldă!

5. Mergi la scaldă încetișor!
6. Sosind la scaldă, știricește mai întâiu adâncimea și felul apei!
7. Desbracă-te cu încetul, apoi intră fără zăbavă în apă!
8. Sai în apă cu capul înainte sau te cufundă repede cu cap cu tot!
9. Nu rămâne în apă vreme lungă!
10. După scaldă, freacă-ți trupul bărbătește, îmbracă-te repede și fă o preumblare nu tocmai lungă!

Uscarea trifoiului.

În deosebire de ierburi, trifoiul ar trebui uscat pe capre; altcum se scutură tocmai ce este mai prețios, frunzele și florile, rămânând mai numai cotoarele.

În cele următoare vom descrie o nouă purcedere, vrednică de urmat.

Trifoiul cosit se lasă în brazde (brezde, poloage) vre-o jumătate zi ca să vestezească puțin, apoi se așează cât mai înfănat în grămezi (câpițe, bughene), 1 metru (3 urme) înalte și vre-o 65 centim. (2 urme) groase; fundul grămezilor să fie cât mai îngust. După câteva zile grămezile se întorc cu fundul în sus, spre a se usca îndeplin. În ziua ce urmează, grămezile se încarcă întregi cum sunt, dacă este să se întimpine scuturatul atât de păgubitor. Trifoiul astfel uscat rămâne verde, moale ca mătasa și n'are cum se scutura.

Cine nu crede, n'are decât să facă o cercare în mic și se va încredința aievea. Cercarea s'ar pute face cu prilejul cositului de a doua-oară.

Spălatul mânușilor.

Între cetitorii nostri atât de numeroși se vor fi găsim destui cărturari, care au de a face cu mânuși franceze („glacé“). Asemenea mânuși se curăță de murdărie mai ales prin așa numita „benzină“, a cărei miros însă mulți oameni nu-l pot suferi. Un alt mijloc practic este să topim mult săpun (sapon) într'o 1/2 litră de lapte ferbinte, care se amestecă apoi cu un gălbinaș de ou. Spălatul se face trăgând mânușile pe mână și frecând încetișor cu un petec moale de lână. Mânușile astfel curățite și apoi uscate la umbră rămân moi, curate și nu-și perd culoarea (fața) de mai nainte.

Pregătirea săpunului de casă.

Un săpun (sapon) trainic și aievea bun se poate face din 15 kilogr. de senu, 5 kilogr. de var nestins, 10 kilogr. de „sodă calcinată“ și 1 1/4 de sare obicinuită. Varul se stinge într'o cadă (putină) destul de mare, apoi se adaogă soda și se amestecă bărbătește cu vre-o 72 litre de apă

clocotindă. În ziua următoare se ia coperământul de pe cadă și leșia subțire se scurge în căldarea de topit senu. Acum se toarnă în cadă vre-o 27 litre de apă și pregătim o a doua leșie. Ferberea senui cu leșia subțire are să țină 6 oare. Când și când se toarnă din leșia a doua. După trecerea celor 6 oare se adaogă sarea și ferberea se continuă (prolungeste) vre-o 1/2 oară.

Alegerea făinii de cumpărat.

Pentru de a ne încredința, dacă și încât făina de cumpărat este curată sau ba, purcedem astfel: Luăm un pumn de făină, o stringem binișor, și o punem pe masă; dacă rămâne strinsă, făina e bună, de unde nu, ea e amestecată cu ghips, fasole sau alte materii străine. Făina bună e moale la pipăit, deși încâtva grăunțoasă. Trăgând peste ea cu tăișul cuțitului, se întinde departe, ear' amestecând o mică porție cu apă dobândim un aluat, care în curând se învîrtoașe.

Laptele beut în pripă e stricăcios.

Prin venirea în atingere cu acreala cuprinsă în stomac (rînză), laptele se închiagă mai întâiu, apoi se mistue și trece prin păreții stomacului în sânge. A bea deci lapte mult dintr'odată este a încălca oare-cum inadins stomacul cu un fel de caș virtos, care se mistue foarte cu anevoie și pricinuește boale, uneori grele. Prin urmare, laptele ar trebui sorbit cu lingura sau beut puțin câte puțin, în amestec cu pâne sau mămăligă.

Stîrpirea muștelor.

Pentru de a stîrpi muștele din locuință s'au aplicat și se aplică felurite mijloace: hârtie otrăvită, clopoate de sticlă, cleiu de paseri și c. l. Un mijloc eftin și practic este să ungem fășii de hârtie sugătoare cu un aluat pregătit din piper măcinat și apă zăhărită sau și cu sirup îndulcit de smeură. După-ce s'au uscat fășile se udă puținel și se așează pe câte un vas lătareț.

Desmântarea cailor de a svîrli cu picioarele.

Un vestit călăreț zice, că a urmat astfel:

Cu ajutorul a două funii (frânghii), legate de cărlige, am spânzurat de-a curmezișul un sac îndesuit cu ramuri de brad. Sacul se venia înapoia calului, aproape de genunchi. Cât ce-l așezai la locul seu, calul s'a repezit cu picioarele în spre sac, care însă s'a coborît asupra genunchilor. După vre-o zece svîrlituri zadarnice, calul s'a potignit și cu groază 'și-a întors ochii în spre sac. Repetind această purcedere în 3—4 rînduri, calul încetează de a mai svîrli.

Știri economice.

Losurile ungurești „Crucea roșie“.

La tragerea din urmă au eșit următoarele 6 serii: 1060, 1773, 2153, 2429, 4638 și 7697. Cele 600 de losuri cuprinse în aceste serii câștigă fiecare 6 fl. Nimeritorul dintău, și anume seria 408 nr. 4, câștigă 15.000 fl., al doilea, seria 7374 nr. 94, câștigă 1000 fl. Câte 500 fl. câștigă s. 337 nr. 67, s. 476 nr. 32. Câte 100 fl.: s. 285 nr. 10, s. 1920 nr. 92, s. 3897 nr. 29, s. 4102 nr. 45, s. 7219 nr. 86; câte 50 fl.: s. 641 nr. 42, s. 941 nr. 61, s. 1119 nr. 4, s. 1427 nr. 45, s. 1764 nr. 13, s. 1829 nr. 58, s. 2326 nr. 17, s. 3512 nr. 65, s. 4089 nr. 78, s. 4623 nr. 65, s. 5249 nr. 16, s. 5293 nr. 74, s. 5343 nr. 3, s. 5629 nr. 82, s. 5703 nr. 35, s. 5864 nr. 24, s. 5878 nr. 34, s. 6209 nr. 81, s. 6381 nr. 22, s. 6423 nr. 25, s. 6493 nr. 8, s. 6939 nr. 33, s. 7420 nr. 94, s. 7489 nr. 62, s. 7805 nr. 9; câte 25 fl.: s. 607 nr. 76, s. 1583 nr. 69, s. 2040 nr. 3, s. 2110 nr. 70, s. 2320 nr. 55, s. 2817 nr. 34, s. 3139 nr. 4, s. 3185 nr. 55, s. 3333 nr. 70, s. 3393 nr. 73, s. 3742 nr. 4, s. 3910 nr. 57, s. 3921 nr. 5, s. 4135 nr. 67, s. 4375 nr. 14, s. 4453 nr. 40, s. 4526 nr. 4, s. 4534 nr. 58, s. 6015 nr. 39, s. 6190 nr. 84, s. 6282 nr. 77, s. 7485 nr. 20. Plătirea urmează cu începere din 1 August c. a. n. a. c.

Peronospora în Mediaș.

În vilele orașului Mediaș în Ardeal s'a ivit vrășmașul neîmpăcat al viții de viie, cunoscut în știință sub numele „peronospora“ (pârleala). În curând vom auzi, că s'a ivit în multe alte vii. Deocamdată amintim în treacăt, că singurul mijloc de a stîrpi peronospora este stropirea cu vitriol de aramă cu ajutorul unei tulumbe (pompe) anume întocmită spre acest scop.

Starea sîmănăturilor în Bucovina și Galiția.

După vreme s'a schimbat și starea sîmănăturilor. Săcara, deși cam rară, s'a îndreptat pe unde era înflorită încă înainte de venirea ploilor. În Galiția și în Bucovina e cam căzută la pămînt și seacă, deoarece ploile o apucaseră tocmai în floare. Grăul s'a mai îndesit în urma ploilor și este bun și la spic; numai în unele locuri e căzut și cu tăciune. Orzul și ovėsul stau destul de bine. Păștaioasele s'au îndreptat și sînt asemenea bunișoare. În Galiția și Bucovina s'au cam întăzizat cartofii (crumpenele, picioicile, baraboii) și napii (sfeclele), tot așa și cucuruzul (păpușoiul), care de altfel nu stă tocmai rău. Pometele stau foarte rău.

Școala de agricultură și silvicultură din România.

Ministerul agriculturii și domeniilor publică în foaia „Monitorul“ condițiunile pentru ocuparea locurilor de bursieri (stipendiști) la școala centrală de agricultură și silvicultură de la Herăstrău. Elevii acestei școale sînt ținuți pe spesele statului și, după cît ne este cunoscut, ministerul din București primește și tineri români din Ardeal și Ungaria.

Secerișul în România. După știrile sosite la ministerul român de agricultură, zilele aceste va începe secerișul în județele Teleorman, Ilfov, Vlașca, Romanși și Ialomița. În Moldova va începe secerișul peste 3—4 zile.

Venitele căilor ferate ungare de stat merg sporind cu repejune. În cele dintău cinci luni ale anului de față s'au încasat în total 28,805.000 fl., cu 6,000.000 fl. mai mult ca anul trecut, deși într'aceea nu s'a adăugat nici o linie nouă. Un avînt neobicit au luat venitele în luna lui Maiu, în care au călătorit cu 418.900 mai multe persoane decît în Maiu 1892.

Un tun uriaș. Un tun Krupp, de 124 de tone (= 1240 măzi metriche = 124.000 chilog.) se află acum la expoziția din Chicago în America. Eată câteva date ca să vă faceți o idee despre mărimea acestui tun, care în adevăr este un tun nămilă. Calibrul (lărgimea) acestui tun este de 49 centimetri, adică aproape 1/2 metru, lungimea sa de 12 metri și greutatea proiectilului (glonțului, obuzului) seu este de 1180 chilog. Încărcătura de praf (iarbă) este de 300 de chilog. În fabrica lui Krupp la Essen s'a făcut încercarea acestui tun și tragerile în țintă au fost minunate; însă un rău a fost, că nici o fereastră din împrejurime până la o mare distanță n'a putut rezista astfel, că numai cheltuiala cu plata ferestrelor sfărîmate a fost mare, dar' încă cea a încărcăturii.

Recolta în Dobrogea. Cetim în foile din România: Recoltă mai mănoasă în grâu, orz, în și fîn n'a fost de 80 ani. Mai în fiecare zi se trimit din Constanța zeci de mașini de secerat și cosit fîn, în toate părțile. Mai acum 10—12 ani, plugurile de fer erau necunoscute în Dobrogea; acum nu mai găsești unul. Introducerea mașinilor agricole de tot felul propășește așa de repede cum nu credem să se fi făcut în nici o parte a țării. Nu mai este astăzi un singur car de cele proaste de odinioară, cu care Ialomițenii și Brăilenii veniseră de peste Dunăre.

Concurs de pescari. De vre-o cătăva vreme în toată lumea a început să se facă concursuri, care de care mai ciudat. Eată și rîndul Norvegiei, care vine cu un nou fel de concurs, care a întrecut pe toate celelalte, chiar și pe cele americane. Este vorba de o întrecere la pescuit; vre-o 50 de pescari de toate vîrstele s'au dus pe marginile lacului Vener și în timp de trei ore au făcut toate descântecurile spre a îndupleca pe pești să se agațe de undița (unghița) lor. Cel care a învins e un tînăr pescar de 19 ani, care a prins în timp de trei ore 97 de pești de felurite mărimi. Apoi urmează cei care au prins între 2—26 de pești. Cea mai mare parte din concurenți n'au avut norocul de a prinde măcar un singur peștișor.

Micșorarea camelor legiuite.

Potrivit cu legea de până acum, nu era îngăduit nimărui să iee cametă mai mare de 8 la sută. Ministerul ung., așa scriu gazetele, are de gînd să propună micșorarea (reducerea) camelor.

Jefuirea unui tren. Un tren de persoane a fost jefuit deunăzi de o ceată de tâlhari aproape de Astrahan în Rusia; tâlharii desfăcuseră șinele. Ei au omorît pe mașinist și unii au intrat în vagonul de postă, luând pachete în preț de 50.000 ruble (cam 63.500 fl.), ear' la unii dintre călători bani și prețioase. Tâlharii s'au făcut nevăzuți fără să li-se poată da de urmă până astăzi.

Lipsă de nutreț în Germania.

După-cum vestesc gazetele, în Germania sau Țeara-Nemțescă domnește o mare lipsă de nutreț, așa că oamenii au început să nu mai aibă ce da vitelor. Spre a întîmpina trebuințele, stăpînirea nemțescă are de gînd să cumpere mari cătățimi de nutreț din țeara noastră. Cu chipul acesta nutrețul se va scumpi și la noi.

Holera în Spania, Basarabia și Mecca.

Toate foile vestesc ivirea holerei în mai multe ținuturi din Spania. Se zice, că holera s'ar fi ivit chiar și în Basarabia, care e învecinată cu România. Știrile din orașul Mecca în Arabia-turcească sînt înspăimîntătoare. Holera s'a încuibat în acest oraș așa, că oamenii se prăpădesc cu grămada. Familii întregi au perit și trupurile morților zac neîngropate pe drumuri.

Rămășag ciudat.

Înainte cu vre-o 10 ani, un Ducă englezesc s'a fost rămasit pe 100.000 fl. zicînd, că găștele ar face drumul de 30 chilometri (1 chilom. = 1000 metri) în timp mult mai scurt decît curcele. Toți conglăsuiau în părerea, că Duca va perde rămășagul. În ajunul serii curcele apucaseră înaintea găștelor cu 7 chilometri. Pe înserate însă, curcele sburară toate în spre pădurea apropiată și zadarnice au rămas încercările de a le alunga de pe arbori (pomi). Dimpotrivă, găștele merseră legănându-se mai departe și în miez de noapte ajunseră la țintă. Astfel a câștigat Duca, care prevăzuse, ce are să se întîmple.

Păcălit.

Un țeran porni la țîrg ca să-și cumpere un cal bun de plug. „Pe mine nici vorba să mă tragă pe sfoară“, zise el nevastă la despărțire. Sosind în țîrg, el examină caii pe rînd, dar' nu găsi nimic pe plac. „Ian ascultă, bădicule!“ strigă acum un neguțător de cai, „de vrei cal ieftin, eu am unul; între frați ar fi vrednic 120 fl., dar' fiind încătva schiop, îl dau cu 50 fl.“ „Bre, 50 fl. pentru un cal schiop“, gîndi țeranul, „trebuie că omului ăsta îi lipsește o doagă“. Dar' cu toate acestea examină calul și când colea zărește un cuiu înfip în piciorul cu pricina. „A! Dar' prostogan mai e...; de aceea umblă calul schiopătînd?“ cugetă el în sine. „Noroc și bani, ian' primește 50 fl.“ Neguțătorul luă banii și țeranul se repezi călare bufnind de rîs și voe bună. Cât ce s'a întors acasă, el trase cuiul cu îngrijire, dar' care nu-i fu spaima vîzînd calul — schiopătînd întocmai ca mainainte! Anume vicleanul neguțător înfipse cuiul înadins.

Trei deodată.

În comuna Cergăul-mare lîngă Blaj a născut Lina lui George Mărginean, țerană, în 3 Iulie n. a. c. 3 ficiori sănătoși. Mama deasemenea se află bine.

Un flagel al grăului.

Ni-se scrie din Crocna: Pe aici prin părțile noastre ca de o săptămână se observă pe spicul grăului niște vermi suri (cenuși) cu cap negru, care prin metamorfosare se prefac în bumburi mici. Aceste insecte au început a roade și respective a suga bobul grăului. Ele, adică insectele acestea, se află în număr foarte mare, deoarece-ce mai pe tot spicul de grâu se află 1—2 și 3. Oamenii noștri nu știu și nu țin minte să se fi arătat prin părțile noastre astfel de insecte.

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Luni, 5 Iulie: Betlen-Sânt-Miclăuș.
 Marți, 6 Iulie: Baia-de-Criș, Zlatna.
 Joi, 8 Iulie: Sânt-Petru.
 Vineri, 9 Iulie: Poiana-Sărată.
 Sâmbătă, 10 Iulie: Hadad, Covasna.

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu. Dela 1 Iulie v. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 5.50 până 6.10, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.60 până 5.20, secară 70 până 74 chilo fl. 3.60 până 4.—, orz 62 până 66 chilo fl. 3.— până 3.30 ovės 42 până 48 chilo fl. 2.40 până 2.90 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.70 până 4.10, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.60 până 1.80 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5.20, mazere 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 7.50 până 8.50, fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, de păsat grâu 100 chilo fl. 16.40 până 16.80, făină nr. 1 fl. 15.80, făină nr. 3 fl. 14.80, făină nr. 5 fl. 12.— slănină 100 chilo fl. 52.— până 54.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, seu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, seu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de seu fl. 38.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.40 până 1.80, cânepă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub. fl. 3.— până 3.50, spirt p. 100 L. % 54.— până 55 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 48 până 56 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbec 32.— până 34 cr., ouă 10 cu 18 până 20 cr.

Piața din Făgăraș, 1 Iulie v. Grâu hectolitru fl. 5.50 până 6.—; grâu mestecat fl. 4.50 până 5.— secară fl. 3.40 până fl. 3.80; orz fl. 3.— până fl. 3.20; ovės fl. 1.90 până fl. 2.10; cucuruz fl. 3.20 până fl. 3.60; mazere fl. 5.— până fl. 6.— fasole fl. 4.— până fl. 5.—; linte fl. 7.— până fl. 8.—; sēmēnță de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sēmēnță de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.40 până 1.60; mălaiu fl. 8.— până fl. 9.—; seu brut 100 chilogrami fl. 23.— până fl. 24.—; lumini de seu urnate fl. 42.— până fl. 44, unsoare de porc 100 chl. fl. 65.— până fl. 66.—; slănină 100 chilo fl. 52 până fl. 56.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 2.50 până fl. 3.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 44 până 50 cr.; carnea de porc 40.— până —.—; carnea de miel 32 până —.—; ouă 6 cu 10 cr

Piața din Mediaș, 1 Iulie v. Grâu frumos hectolitru fl. 5.50 până fl. 5.75, grâu mestecat fl. 4.50 până fl. 5.—, secară fl. 3.50 până fl. 4.—, cucuruz fl. 3.50 până fl. 3.75, ovės fl. 1.90 până fl. 2.— orz fl. —.— până —.—, sēmēnță de cânepă fl. 3.25 până fl. 3.75, sēmēnță de in fl. —.— până fl. —.—, fasole fl. 3.25 până fl. 3.50, mazere fl. 5.— până fl. 5.25, linte fl. —.— până fl. —.—, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. —.— până fl. —.—, seu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 24.—, luminări turnate de seu fl. 36.— până fl. 40, unsoare de porc fl. 58 până 60, slănină fl. 48.— până fl. 49, cânepă fl. 30.— până fl. 33 — fēn fl. 1.80 până fl. 2.—, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitru fl. 55.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 44 până 48 cr., carne de vițel 40 cr. până 52 cr., carne de porc cr. 44 până —, carnea de miel fl. 36.— până —.—, ouă 6 cu 10 cr.

Piața din Blaj. Dela 1 Iulie v. Grâu, hect. fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 4.— secară fl. 3.50 până —.— ovės fl. 2.25 până 2.50 cucuruz fl. 2.— până 2.75, alac fl. 2.— până —.— cartofi fl. 1.50 până 2.50, sēmēnță de cânepă fl. 3.— până —.— fasole fl. —.— până —.—, carne de vită chilo 48 până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 14 ouă cu 20 până — cr.

Piața din Brașov, 1 Iulie v. Grâu frumos hect. fl. 6.60, de mijloc fl. 6.—, mai slab fl. 5.40, grâu mestecat fl. 4.50, secară frumoasă fl. 4.50, de mijloc 4.20 fl., mai slabă —.—, orz frumos fl. 2.30, de mijloc —.—, ovės frumos fl. 1.90, de mijloc —.—, cucuruz fl. 3.—, mălaiu fl. 3.40, mazere fl. 6.—, linte fl. 12.— fasole fl. 3.50, sēmēnță de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. 90.—, carne de vită p. chilo 46—52 cr., carne de porc 48 cr., carne de berbec — cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 1 Iulie v.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., ungurești grei tineri 52.— cr. până 52.1/2 cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușori 49.— cr. până 50.— cr., marfă țerânească grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., românești, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sērbești grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr.

Cursul pieții din Sibiu.

Din 1 Iulie st. v. 1893.

Hârtie-monetă română . . .	Cump.	9.70	Venz.	9.76
Lire turcești	"	10.90	"	11.10
Imperiali	"	9.90	"	10.—
Ruble rusești	"	1.27	"	1.29

LOTERIE.

Tragerea din 8 Iulie n.

Budapesta: 19 83 8 10 71

Tragerea din 12 Iulie n.

Sibiu: 39 27 90 68 74

Se primesc
Doi învățacei
 cerându-se ca să aibă cel puțin
 două clase gimnasiale sau reale la:
Ioan Hodoș
 fabricant de casse în Sibiu
 strada văpșitorilor (Färbergasse) Nr. 2.
 [1500] 4—6

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

Au eșit de sub tipar:

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Rennianii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

La „Institutul Tipografic”
 în Sibiu se află de vânzare:
PORTRETUL
 dlui Dr. Vasile Lucaciu.
 Un tablou în mărime de 38×28 cm.
 Prețul 50 cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela 1 Iulie v. 1893.

Semințe	Calitatea per hect.	Prețul scotit d. 100 chigr.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	7.65	7.75
Grâu dela Tisa	75	7.75	7.85
Grâu de Pesta	75	7.70	7.80
Grâu de Alba-regală	75	7.70	7.80
Grâu de Bácska	75	7.75	7.85
Grâu unguresc de nord	75	—	—
Secară	70—72	—	—
Orz de nutreț	60—62	—	—
Orz de vinar	62—64	—	—
Orz de bere	64—66	—	—
Ovės	39—41	6.90	7.30
Cucuruz bănățenesc	75	—	—
Cucuruz de alt soi	73	—	—
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.20	4.40
Luțernă ungurească	—	37.—	46.—
Luțernă franceză	—	50.—	56.—
Luțernă roșie	—	50.—	56.—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	59.—	39.50
Oleu de in	—	6.—	6.25
Unsoare de porc de Pesta	—	57.75	58.25
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slănină sventată	—	50.—	52.—
Slănină afumată	—	54.50	55.—
Seu	—	—	—
Prune	—	—	—
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	30.—	32.—
Ceară de Rosenau	—	—	—
Spirt brut	—	16.—	16.50
Drojdiițe de spirt	—	53.—	54.25

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 1 Iulie v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	5.85	5.84
Napoleonul	9.85	9.82
100 mărci germane imp.	60.50	60.50
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	115.50	115.45
Renta de hârtie ung. de 5%	100.—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	—	124.—
Bonuri (obligații) rurale ung.	96.50	96.15
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	97.50	—
Obligațiile pt. despăgubirea regalilor	100.75	—
Împrumut cu premiu ung.	148.50	—
Losuri pt. regularizarea Tisei și Segedin.	142.50	142.—
Losurile aust. din 1860	165.—	164.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei”	101.—	—

Bursa din București.

Din 1 Iulie v. 1893.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	158.—
Renta română amortisabilă	5%	06.1/2
Renta română amortisabilă	4%	—
Renta rom. (Rurale convertite)	6%	—
Oblig. C. F. Române	6%	102.—
Oblig. C. F. Române	4%	—
Creditul fonciar rural	7%	103.1/4
Creditul fonciar rural	5%	90.3/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	—
	V. N.	
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Națională a României	—	—

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 7-a d. Ros. gl. 6, st. 7.		răs. ap.
Dum.	4 P. Andreiu Ar. Crit.	16 Rut	4 3 8 7
Luni	5 P. Atan. dela Aton	17 Alexie	4 4 8 6
Marți	6 Cuv. Sisoe	18 Friderie	4 5 8 5
Merc.	7 Cuv. Toma	19 Aurelia	4 6 8 4
Joi	8 S. Muc. Procopie	20 Ilie Pror.	4 8 8 3
Vineri	9 S. M. Pancratie	21 Pracsedis	4 9 8 2
Sâmb.	10 SS. 45 Mc. d. Nicop.	22 Mar. Magd.	4 10 8 1

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul

IOAN HODOȘ, FABRICANT DE CASSE IN SIBIU

STRADA VĂPSITORILOR (FÄRBERGASSE) nr. 2.

Am onoare a-mi recomanda **atelierul meu** Onoratului Public, rugându-mă pentru binevoitorul sprijin, însărcinându-mă cu lucruri de fer de ori-ce categorie: casse, cassette, sobe, scoemri, lăcate de ori-ce fel, chiei etc. etc., pe lângă lucru prompt și prețuri foarte moderate.

NB. Comandațiunilor din provincie se satisface imediat și cu plăcere.

„TRIBUNA“

Apare în fiecare zi de lucru.

ABONAMENTELE.

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr.; $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.; $\frac{1}{2}$ an 5 fl.; 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr.; $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.; $\frac{1}{2}$ an 7 fl.; 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci; $\frac{1}{2}$ an 20 franci; 1 an 40 franci.

Se prenumără și la poste și librării.

INSERTIUNILE.

Un șir garmond prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Administrațiunea ziarului „Tribuna“:

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 21.

Praful nutritiv de vite al lui KWIZDA din Korneuburg pentru cai, bovine și oi.

De 40 de ani se folosește în cele mai multe grajduri, la lipsă de apetit, la mistuire rea, pentru îmbunătățirea și înmulțirea cantității laptelui la vaci.

Prețul $\frac{1}{4}$ cutii 70 cr.

Se poate căpăta
câniile din Austro-

$\frac{1}{2}$ cutii 35 cr.

în farmaciile și bă-
Ungaria.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

Francisc I. Kwizda

furnisor de curte ces. și reg. austriacă și reg. română
Korneuburg I. Viena.

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ceară expres

Prav nutritiv de vite
al lui Kwizda din Korneuburg.

FRANCISC I. KWIZDA,
furnisor de curte ces și reg. austriacă și reg. română,
farmacist cercetător în Korneuburg.

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

De mai mulți ani ca leac de casă re-
cunoscut ca domolitor în dureri de
podagră, reumă și dureri.

Fluidul de podagră al lui Kwizda

se capătă în toate farmaciile.

III/aa

[1009] 8—15

Binevoii a avè în vedere marca de
fabrică și a cere expres

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

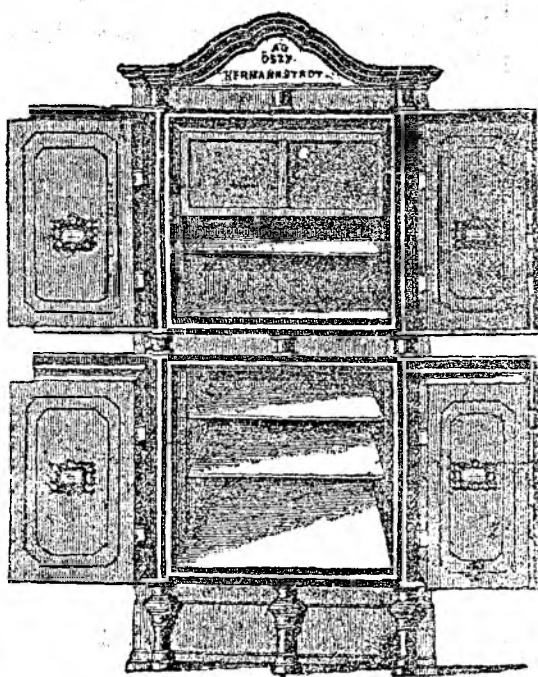
Prețul

$\frac{1}{4}$ flacon

1 fl.

$\frac{1}{2}$ flacon

60 cr.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenească.

Existând de 12 ani, premiată cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

**Cassele și cassettele sale de fier pentru păstrat bani, cărți
și documente**

— sigure contra focului și spargerii —

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi,
cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

[1316] 9—